СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX. Ч. 145. Джерзі Сіти, Н. Дж., четвер, 26-го червня 1941. No. 145. Jersey City, N. J., Thursday, June 26, 1941 VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

АМЕРИКАНСЬКІ КОМУНІСТИ ЗАВОРУШИЛИСЬ

НЮ ЙОРК. — Американські комуністи, які з великим завзяттям ще до минулої неділі поборювали кампанію зброєння, підбурхували публичну опінію проти недавно ухваленого в конгресі „ліз-ленд" закону, тепер заворушились і взялись добре до роботи, щоб штовхнути Америку до можливо найбільшої помочи Советам. Вони тепер покликаються власне на ухвалений „ліз-ленд" закон, та кажуть, що на основі його Америка повинна дати якнайскорше й якнайбільшу поміч Советам. „Ди Дейли Воркер" дорікає урядови, зокрема підсекретареви Сомнерови Велесови, що той у своїй недавній заяві не подав конкретного пляну помочи Советам.

СТРАЙКУЮЧІ МАШИНІСТИ НЕ ВІДГУКАЮТЬСЯ НА ЗАКЛИК ФЛЬОТИ.

САН ФРАНЦІСКО. — Машиністи в корабельнім промислі, які страйкують вже близько два місяці, здержуючи тим також будову кораблів на суму 500 міліонів долярів, не поспішають реєструватись на заклик фльоти. Американська фльота рішила перебрати корабельні доки під свій заряд й почала реєстрацію машиністів, які хотілиб працювати під зарядом фльоти. Провідники страйкарів натаврували це потягнення фльоти як „страйколомне".

ВЛАДА ЗАБЕРЕ МАШИНИ ПРИВАТНИМ ФАБРИКАМ.

ВАШИНҐТОН. — Бюро заряду продукції виробляє плян, на основі якого будуть забрані тим фабрикам, що виробляють цивільні продукти, вирібні машини, потрібні для военного промислу. Голова бюра заряду продукції Кнудсен заявив, що ми маємо тепер на руках війну і треба зробити все, щоб военні потреби поставити на першім місци. Бюро заряду родукції вже давно зверталось до вирібників цивільних продуктів, щоб вони старались обмежати ріжноманітність своїх виробів і обмежались до можливо найменшого числа моделів, щоб у той спосіб заощадити машини, енергію, матеріяли, час і людей, на виріб цивільних продуктів.

ЗНОВ ЗАГРОЗА СТРАЙКУ В ГАРЛЯНІ.

ВАШИНҐТОН. — Юнія вуглекопів зарядила страйк в околицях „крівавого Гарляну", в полудневій копальняній частині, в якій вуглекопні страйки все позначались проливом крови і трупами людей. Страйк зачнеться з днем 10 липня ц. р., коли заряди копалень не згодяться на пропозиції робітників, щоб платні полудневих вуглекопів зрівнати з платнями північних.

ПРОТИЛЕТУНСЬКА ПІДГОТОВКА НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК. — Місто Ню Йорк орґанізує дві орґанізації, які будуть зо собою тісно співпрацювати на випадок, якби на місто налетіли ворожі літаки. Одна орґанізація, „ер рейд варденс", матиме 62,000 членів. Місто вже оголосило 192 секційних провідників цеї орґанізації. Вони підлягатимуть під заряд нюйорської поліції. Друга орґанізація, що буде займатись головно гашенням пожеж, матиме 60,000 членів і підлягатиме команді пожарної сторожі. Обі орґанізації основані на добровійній службі громадян.

НОВІ ВІЗОВІ РОЗПОРЯДКИ.

ВАШИНҐТОН. — Департамент стейту зарядив, що всі чужинці, які бажають приїхати до Америки, за візом мусять удаватись до департаменту стейту в Вашинґтоні. Колись віза видавали американські консулі на місцях. Тепер їм те право відобрано. Вони справді технічно видають далі віза, але дозвіл на візо дана особа мусить дістати з Вашинґтону.

„БУКНІҐУ" ДАЛІ СУДЯТЬ.

ВАШИНҐТОН. — Хоч в міжнародній політиці відносно Советів зайшли зміни, проте американський уряд далі судить большевицьких аґентів, які, замаскувавшись під торговельне видавництво „Букніґа", ширили в Америці большевицьку пропаґанду. Прокуратор тепер їм доказав, що вони побирали грубі суми грошей від уряду в Москві і через те були аґентами Москви, та як такі повинні були зареєструватись.

НОВОБРАНЦІ МУСЯТЬ РЕЄСТРУВАТИСЬ.

НЮ ЙОРК. — Нюйорське поборове бюро зарядило, що всі молоді хлопці, яким з першим липня кінчиться 21 літ життя, а які ще не є зареєстровані, мусять 1. липня зареєструватись, без огляду, чи вони громадяни Америки, чи ні. Ближчі інформації відносно реєстрації кожної хвилі може дати перший ліпший поліцай.

ПРЕЗИДЕНТ РУЗВЕЛТ ОБІЦЮЄ ДАТИ СОВЄТАМ ПОМІЧ

Президент Рузвелт на своїй пресовій конференції заявив, що він готов дати Советам всяку можливу поміч в їх війні з німцями, але та поміч може бути взагалі можлива лиш тоді, коли Совети будуть ставити довший опір німцям. Коли вони до кількох тижнів дадуться розбити, то та поміч, навіть колиб була вислана в тій хвили, не дійде до їх рук. Крім того, говорив президент Рузвелт, Америка не має таких военних продуктів на руках, щоб могла зараз віддати Советам. Бо всі ці военні продукти, літаки, повзи і т. п., що виходять з фабрик, вже є кимсь замовлені довго наперед. Головно Британія держить ті замовлення і це від неї залежить, чи вона згодиться щоб ті продукти відразу вислати Советам?

Підчас пресової конференції між президентом і журналістами вивязувалась дискусія, підчас якої президент деякі запити збував жартами. На запит, чи оборона Советів є тотожна з обороною американських інтересів, президент жартовливо відповів, щоб краще поставити запит — „Скільки літ має Гандзя?". А на запит, які саме продукти може вислати тепер Америка Советам, президент відповів — „Черевики і панчохи з крамниці Ґарфінкеля". Президент журналістам пояснив, що ще дотепер Совети навіть не прислали прохання про таку поміч, а головне, не сказали, чого їм взагалі потрібно. Коли один з журналістів піддав думку, чому не запитатиб советського амбасадора Уманського, президент відповів, що амбасадор леdви чи сам більше знає. Також американський амбасадор Стайнгард в Москві не прислав в тій справі жадного домагання з боку Советів.

Дехто є склонний думати, що напад Гітлера на Совети був такий наглий і несподіваний для самих советських урядовців, що вони цілком на нього, бодай на дипльоматичнім фронті, не приготувались.

ОБНИЖЕННЯ ПОДАТКУ НА ҐАЗ І ЕЛЄКТРИКУ ТА ТЕЛЄФОНИ

Міська рада порішила зменшити безробітний податок на ґаз і електрику, а також на телефони. Дотепер мешканці Ню Йорку платили по три центи від доляра на свої рахунки за ґаз і електрику, а також на телефонічні рахунки. Тепер населення буде платити лиш по два центи від доляра. В той спосіб люди заощадять три і пів міліона долярів.

ДАЛІ ПЕРЕМАГАЮТЬ „ОБИДВІ СТОРОНИ", КОЛИ ОДНАКОВО ВІРИТИ БЕРЛІНОВИ І МОСКВІ

Американські кореспонденти з невтральної Швайцарії мають далі чималий клопіт, коли [illegible] ні-чого конкретного подати не можуть, бо як націстівські так і большевицькі звідомлення доносять про „величезні перемоги". Виходить, що советські війська ставлять більший опір, ніж цього можна було надіятись, бо самі німці признають, що в деяких місцях приходить до дуже завзятих боїв, особливо в Басарабії, як теж коло Рави Руської і Бродів. Совети подають, що знищили цілий німецький полк та бомбардували Варшаву, Констанцу (в Румунії), Данціґ, Кеніґсберґ і Люблин. Також кажуть, що затопили німецьку субмарину. Знову советська тайна поліція, себто давня Чека, дає собі добре раду з німецькими парашутистами. Далі кажуть, що вони знищили 381 німецьких літаків та забрали маси полонених. Знову німецькі звідомлення стверджують, що Гітлер є на східнім фронті, та що военні операції відбуваються „пляново". Кажуть, що німецьке летунство стоїть без порівнання вище советського, та що воно всюди горою, та що німецькі війська посуваються вперед з небувалою скорістю. Замітне те, що німці признають, що Совети беруться теж за „бліцкріґ". Кажеться теж про цілковите розгромлення цілої советської дивізії та перехід цілого литовського полку на німецьку сторону. Також оголошують, що з німецькою армією є вже й словацька армія.

БРИТІЙЦІ ДАЛІ БОМБАРДУЮТЬ НІМЕЦЬКІ ОСЕРЕДКИ

Королівська Повітряна Сила бомбардує вже два тижні, день за днем, найбільші німецькі промислові центри і пристані в такий спосіб, що все, що досі було під тим оглядом, не видержує навіть порівнання. Вже з того можна собі уявити, яке це є нищення. Це відноситься до міст в Рурській области, як теж до таких пристаней як Вільгельмсгафен, Емден, Кіль і т. д. Британські звідомлення подають теж про величезні німецькі втрати в повітрі, причому називається німців у звідомленнях уже щораз частіше „гунами".

ЧОМУ АМЕРИКА ХОЧЕ ПОМОГТИ СОВЄТАМ?

„Ди Ню Йорк Таймс" з 25. червня ц. р. в своїй першій редакційній статті обговорює справу помочи Советам з боку Америки і дослівно говорить: „Що наш уряд готовий помогти Росії, це виразно заявив вчора президент. Але це не є знак приятельства супроти брутальної диктатури Сталіна і спілки. Це є лише реалістичне признання факту, що перші речі мусять стояти на першім місци; що Гітлер є безпосередньою загрозою; і що всяка акція, яка моглаб загрузити Гітлера в Росії буде корисна для нас.

ОБЯВЛЕННЯ ВІЙНИ. — Йоахім фон Ріббентроп, німецький міністер заграничних справ, прочитує на конференції заграничних ґазетярів німецьке виповідження війни Росії. Від нього на право: д-р Отто Дітріх, начальник націстичної преси, на ліво д-р Павль Шмідт, перекладчик.

ПОЛЬЩА БУДЕ ВІДБУДОВАНА В ДАВНИХ ГРАНИЦЯХ, ЗАПОВІДАЄ ІДЕН

ЛОНДОН. — Антоні Іден, британський міністер заграничних справ, заявив, що Британія додержить своєї обітниці й відбудує Польщу, бо поляки на те заслужили. Польща малаб дістати свої давні границі. На тій підставі, як і попорозумінню з американським урядом, ген. Сікорскі, премієр польського уряду на вигнанню, звернувся до Сталіна з мировою пропозицією, бо так є, що формально Польща є ще досі в війні з СССР. Сікорскі хоче годитись на підставі Ризького договору з 1921 року, домагаючись давних границь і негайного звільнення польських полонених, що є в Сибірі, та створення з них польських леґіонів для боротьби з Німеччиною. Щодо цього ще нема формальної відповіди з Москви. Та советський посол Майський заявив, що Москва з тим усім погоджується.

ТУРЕЧЧИНА ПО БРИТІЙСЬКІЙ СТОРОНІ.

ЛОНДОН. — В британськім парляменті премієр не погодився з тим, щоб продовжати дискусію над „неприємним" фактом, яким вважає Британія те, що Туреччина заключила договір з Німеччиною. Така дискусія, казав премієр, є в такій хвилині не пожадана. Але зате Чорчіл запевнив послів, що Туреччина не піде проти інтересів Великої Британії. Вона навіть готова допомогти зліквідувати французький опір в Сирії, а тим самим допомогти Британії заняти ту французьку провінцію. В такому разі Туреччина забралаб до себе відступаючу французьку армію, якщоб вона згодилась зложити зброю. Саме над тим мають вестись переговори між Туреччиною і французьким урядом у Віші.

МОСКВА ПРО ЗГОДУ З ПОЛЬЩЕЮ.

МОСКВА. — Московське радіо подало відомости про зустріч і переговори ген. Сікорского з советським амбасадором Майським у Лондоні. Те саме радіо звернулося в польській мові до поляків Західньої України і Білорусі, взиваючи їх станути до боротьби разом з Росією, та заповідаючи, що Росія стане по стороні поляків і Польщі. Особливо проситься поляків, щоб допомагали російським воякам.

ПОЛЯКИ ПРО СПІЛЬНУ БОРОТЬБУ З МОСКАЛЯМИ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Тайне польське радіо „Вольносьць", заповідає польською і московською мовою, що поляки з Волині і Полісся будуть боротись разом з москалями.

ПОЛЯКИ БУДУТЬ НАГОРОДЖЕНІ.

МОСКВА. — Советська ґазета „Ізвестія" пише в редакційній статті, присвяченій полякам, що поляки відограють поважну ролю в тій Европі, що повстане по війні, і будуть нагороджені як під оглядом територіяльним, так і адміністраційним.

НІМЦІ ЗВЕРТАЮТЬСЯ ДО ПОЛЯКІВ.

СТОКГОЛЬМ. — Радіо з Кеніґсберґу звернулося німецькою і польською мовою до поляків, взиваючи їх, щоб заховали зимну кров і помогли Німеччині знищити „проти-християнську і нелюдську ідеольоґію", яку ширили Совети теж і між польським народом.

РОСІЯ І АНГЛІЯ.

ЛОНДОН. — З Москви повідомлено, що советський уряд дуже зрадів з того, що Британія і Злучені Держави хочуть допомагати боротьбі Советів з Німеччиною. У звязку з тим будуть вислані з Лондону до Москви спеціяльні військові й економічні комісії.

В ЛИТВІ ПОВСТАННЯ.

СТОКГОЛЬМ. — Радіо з Литви подає, що в цілім краю вибухло повстання проти советської влади. Столиця є вже занята німецькими військами. В Вильні була дуже завзята боротьба між литовцями і москалями. Вже проголошено в Литві давню литовську владу і візвано вертати на свої місця тих урядовців, що були за давної влади. Перед самим вибухом війни мали Совети вивезти з Литви на Сибір коло 40,000 литовців, політично запідозрених. Таке подає радіо з Ковна.

МАЮТЬ ЗВІЛЬНЯТИ УКРАЇНСЬКИХ ПОЛОНЕНИХ.

СТОКГОЛЬМ. — Британська пресова аґенція Райтера подає, що шведський часопис „Тіднінґен" пише, що Німеччина випускає на волю тих українських полонених, що попали в полон, борючись по стороні Польщі в 1939 році. Тих полонених мають забирати до „українського леґіону". Далі кажеться, що до Любельщини зїздяться давні „петлюрівці", навіть з Парижа, щоб творити українську армію, що бороласяб проти Росії.

ПОГОЛОСКИ ПРО СКОРОПАДСЬКОГО.

ЛОНДОН. До Англії мають догодити поголоски, що вже має бути створений під німцями „Український Леґіон" з 60,000 вояків, на чолі якого мавбь стояти обидва Скоропадські, Павло з сином Данилом. Далі кажеться, що в берлінському „Русском Слові" має бути оголошена відозва Скоропадського, якою він звертається до українського народу, щоб повстав проти „жидівських большевиків". Та знікуди інде нема потвердження цеї поголоски, що походить з польсько-московських джерел.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
A Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з суботи (з англійською частиною):		Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

АМЕРИКА СУПРОТИ НОВОЇ ВІЙНИ

Велс, по секретарі стейту найвищий урядник департаменту стейту, видав першу офіціяльну заяву про становище Злучених Держав до нової війни, себто до війни між Німеччиною й Росією. Як заява уряду одної з найбільших держав світу вона зверне на себе пильну увагу в кожнім народі.

Як найбільше замітну фазу цеї війни американський уряд підчеркує факт нападу Німеччини на советську Росію. В цьому нападі американський уряд бачить доказ, що націстичний уряд стремить до панування над цілим світом. Цей напад є теж доказом, що для націстичного уряду угода про неагресію це лише заслона, за якою мається приготовляти напад. Пакт про неагресію, заключений націстичним урядом, стає символом обману.

Осудивши агресивність націстичного уряду, американський уряд ще не займає становища, що нападений у цьому випадку є приміром усіх адміністративних чеснот. Американський уряд не раз осуджував комуністичний уряд за його політику позбавлювання народу всіх основних прав, і американський уряд не думає цофати зо сказаного ні одного слова. Для американського уряду в цьому згляді комуністичний уряд стоїть на рівні з націстичним урядом. Для американців так само чужі й нестерпні основні віри й науки комунізму, як основні віри й науки нацизму. Американський народ не має охоти завести в себе ні одної ні другої системи.

Зазначивши принціпіяльно своє становище до тих ідеольоґічних систем, котрі представляє з одного боку німецький, а з другого російський уряд, американський офіціяльний речник підчеркує, що на теперішню боротьбу треба поглянути зо становища безпосередного інтересу Америки. З того становища треба замітити, що Німеччина стремить до опанування цілого світу, до жорстокого й брутального поневолення всіх народів та до остаточного знищення вільних демократій. Отже завдання теперішньої політики вимагає від Злучених Держав скріплення державної оборони й забезпечення їх у Новому Світі.

Тому американський уряд заявляє недвозначно, що він уважає за свій обовязок скріпити всяку оборону проти гітлеризму, скріпити й обєднати сили, що ставлять опір гітлеризмові. Такою силою, певно розуміє американський уряд, у даний момент є советська Росія. На думку американського уряду, піддержка всякої сили, що воює проти гітлеризму, ослабить німецький уряд і доведе остаточно до упадку теперішніх лідерів Німеччини, що буде получене з користю й забезпеченням для Америки.

Так дивиться американський уряд на безпосереднє питання, яке стоїть перед ним з погляду реалістичної політики.

Що Пишуть про Німецько-Советську Війну?

Часопис „Ню Йорк Таймс" з 23. червня ц. р. заняв у редакційній статті становище до німецько-советської війни. Тому, що та газета має великий вплив серед американської суспільности, та що її читають впливові американські кола, вартує запізнати з її змістом теж і наш ширший загал.

На початку „Таймс" стверджує, що сталось таке, що дехто здавна передбачував, а саме — війна одної тоталітарної держави з другою тоталітарною державою. А ця війна двох тоталітарних держав сталась на тлі іншої, більшої війни, а саме війни тоталітарної держави з демократичною. „Таймс" відразу розграничує ті дві війни.

„Таймс", аналізуючи цю війну з чисто американського боку, каже, що та війна для демократичних країв дає нові можливости, але водночас і нові загрози. Можливости треба використати, але для загроз заздалегідь треба придумати протиміри. Ця війна, каже „Таймс", є першуського наявним доказом, що Гітлерови не можна ніяк вірити. Бо Гітлер напав в безпардонний спосіб не на свого ворога, тільки на свого приятеля Сталіна, який Гітлерови у всьому потурав. Сталін робив для Гітлера все, що той захотів, з виїмком віддачі своєї території. Сталін проломив так званий „демократичний фронт" і перейшов на сторону Гітлера. Сталін зрадив, з ідеольоґічного боку, всіх заграничних комуністів, бо звелів їм хвалити Гітлера, якого ще недавно лаяв. „Він плазував в болоті перед ногами Гітлера", каже „Таймс". І це все йому не помогло.

Не помогло Сталінови і це, що він старався перехитрити цілий світ і, зануривши інших в потоки крови, хотів сам винести з цього користи для себе. Сталін зрадив своїх союзників безпосередньо перед вибухом війни і дав Гітлерови знак до нападу. Він побудував всю свою політику на нікчемности і підступі, каже „Таймс". Він розраховував, що великі потуги, замішавшись у довгу і затяжну війну, вичерпають себе до тої міри, що приготують підхожий ґрунт для міжнародного комунізму. Але це не помогло йому. Ця бомба, яку він підкладав іншим, тріснула під ним самим. Тепер два недавні партнери счубились в смертельній боротьбі.

Та „Таймс" перестерігає Британію і Америку перед тим, щоб надто тішитись тим випадком і приймати його як якесь досконале благословенство. Демократії робили подібні помилки вже передтим. Колись дехто дуже тішився, що Гітлер напав на Польщу, що вдарив Норвеґію, що наступив на Бельґію, Голяндію, Францію, а опісля на Югославію і Грецію, або коли напав на Крету. У таких випадках, за кожним разом, зявлявся серед демократичних країв оптимістичний настрій, бо отсе Гітлер вкусив уже забагато і зломить собі тепер карк. Та за кожним разом виявлялось, що Гітлер не ламав собі карку, а навпаки, що він розчисляв зовсім правильно, особливо, коли ходить про безпосередні наслідки.

Тому з цеї німецько-советської війни треба радіти лише з тих причин, що не сталось щось противне, себто таке, що довелоб ті обидві держави до мілітарного союзу, який для демократій був би дуже небажаним явищем. З тої точки погляду, кожний літак, кожний повз, кожний вояк і кожний день, витрачений в тій кампанії, виходить на користь демократичним краям. Навіть колиб сам Гітлер не поніс багато втрат, але факт, що він мусів знищити багато советської зброї, яка серед інших обставин моглаб бути вжита для його власної оборони, для демократичних країв — здобутком.

Але ця кампанія, з другого боку, містить для демократичних країв, а в тім і для Америки, великі загрози. Саме задля тих загроз Гітлер пішов воювати з Советами. Йому таки вдасться захопити багато военного матеріялу в Советах, багато готових повзів, літаків, а далі фабрики, копальні, хліборобські продукти. Крім того він здобуде дуже важне стратегічне положення, бо, занявши Україну і Кавказ, зможе заатакувати Ірак, Персію Сирію, а далі Індію і Китай, та може зіткнутись безпосередньо зо своїм іншим союзником — Японією. На згаданих територіях він здобуде нафтові джерела, а далі заатакує цілий Близький Схід. Це буде перший раз, що Гітлер загрозить американським інтересам з боку Індійського і Тихого океану.

„Серед таких обставин", пише „Ню Йорк Таймс", „потреби нашої національної політики є ясні. Це не час на пусту сатисфакцію, мовляв, два крайно тоталітарні режіми, оба однаково зненавиджені нами, тепер нищать себе взаїмно. Тепер час на акцію".

А та акція Америки, на думку „Таймса", повинна заключатись в тому, щоб дати Англії найбільшу поміч, аби вона могла повести проти Німеччини повітряну офензиву. Також треба повести справи так, каже „Таймс", щоб боротьба Гітлера з Советами відбувалась якнайдовше і була для нього найбільше шкідливою. Не виключене, що Англія, при збільшеній помочі Америки, зможе здобути на заході повітряну перевагу. А тоді вона зможе завдати німецькому промислови величезні шкоди.

Москва у Новій Війні

Німецько-московська війна, яка почалася в неділю, 22-го червня німецьким нападом на СССР, є певно одним з тих найбільших военних конфліктів, які колинебудь потрясали московським народом. Це замітне з цього боку, що історія московської імперії є переплітана численними війнами, завдяки яким збудовано великанську світову імперію. Від часу, коли цар Іван III. побив татарів в 1380. р. аж до упадку Романових в 1917. р., Москва вела численні війни, щоб вдержатись і поширити собі московське царство на імперію. Ті війни вона нераз програла, проте ані на один рік не тратила своєї незалежности. В В 1812 році, коли Наполеон, зо своєю 400,000 армією, напав на Москву, Росії грозила втрата незалежности, але вона тоді врятувалася завдяки своїм союзникам-голодови та студеній зимі.

Після вигнання татарів з України та Донщини, що не було властиво ділом московських царів, але українських князів (чужинці історики йдучи за московською історією, це поминають), Московщина почала скоро консолідуватися. В 1547 р. Іван IV. прозваний за свою жорстокість та дикість „Лютим", поширив границі московського князівства до Сибіру. Він також провадив війни з Польщею, але без успіху. В 1613 році прийшла в Московщині до влади нова династія Романових, яка почала продовжувати завойовницьку політику. В 1654. р. цар Алексій заключив з гетьманом України, Богданом Хмельницьким, відому угоду в Переяславі, яку царат використав на те, щоб позбавити Україну усіх її автономних прав. На початку XVIII-го століття Петро І., при помочі німецьких військових інструкторів та ґенералів, воював з Туреччиною та Швецією, яка була в союзі з Україною. Ця північна війна закінчилася успішно для Москви й Петро І. здобув нові території на Балтику. Катерина Велика перемогла турків в двох війнах і тим способом усунула їх з Криму та окупувала цілковито Україну та побережжя Чорного моря. В 1795. р. Москва бере участь в розборі Польщі та захоплює велику частину чисто польських земель.

Коли появився Наполеон, московський цар Олександер І. ввійшов в союз з Австрією та Прусією. Та його армії, разом з австрійськими та пруськими, були знищені Наполеоном під Австерліцом та Фрідлендом. В 1812 р., Наполеон вирушив в похід на Москву, але його виправа скінчилася цілковитою прогрою. Москалі спалили Москву та знищили всі припаси поживи. Крім того великі морози та сніги докінчили велику Наполеонову армію. В 1815. р. Олександер І. орґанізує відомий Віденський Конґрес, наслідком якого був кінець Наполеона та „просвічений абсолютизм" в Росії, Австрії та Прусії. Цей самий цар вів також цілий ряд воєн зо Швецією, Туреччиною та Персією, в наслідок чого Росія збагатилась знову новими територіяльними здобутками.

Микола І., молодший брат Олександра, провадив війну з Туреччиною в 1829. р., помагаючи грекам дістати незалежність. В половині XIX-го століття (1854—56) Росія програла т. зв. Кримську Війну з Туреччиною, якій помагали Англія та Франція. Та Олександер II. знову побив Туреччину в 1877 р., забравши її східній та західній Кавказ. Він теж здушив кріваво польське повстання в 1863. році.

Микола II., був одним з найслабших царів на троні Романових, та був з природи проти війни, також провадив великі війни. В 1905 р. воював з Японією, яка побила Росію. А в 1914. році Росія пішла на поміч Сербії, заатакованій Австро-Угорщиною та виповіла війну Центральним Державам. Війна та закінчилась для царату тим, що в 1917. р. вибухло большевицьке повстання. Наступив кінець Романових та царату. Захоплену царську родину разом з Миколою II., большевики, як відомо, розстріляли.

Нова большевицька Росія повела також ряд війн з народами, що були колись підбиті царатом, а звільнилися по революції 1917. року. Хоч червона Москва була визнала Україну при підписуванні Берестейського Миру з Центральними Державами, 4-го березня 1918. року, та ще окремими нотами до Української Центральної Ради, з 4-го грудня 1917. та з 1-го травня 1918. р., — по ліквідації т. зв. білогвардійського фронту, московсько-большевицька влада пішла війною проти України. Подібне сталося з Грузією, Вірменією та Козаками, які були також визнані як незалежні держави большевицькою Москвою. Всі вони опинились згодом під Москвою.

В 1920. р. большевики вели війну з Польщею та Українською Народньою Републикою. Пілсудскі, разом з С. Петлюрою навіть здобули Київ та Правобережжа, однак червона армія таки відбила наступ цеї польсько-український наступ. В березні 1921. р. СССР та Польща підписали мир в Ризі, на основі якого поділено українські землі між СССР та Польщею. В 1922 р. большевики підписали договір приязні з Ваймарівською Німеччиною в Рапалльо та були з нею в дуже приязних відносинах. Тому що Німеччина була розброєна Верзайським Доґовором, і як така не могла удосконалювати военні винаходи, большевики приняли тоді німецьких военних експертів. В 1934. р., коли гітлерівська Німеччина показала перші вияви проти-большевицького наставлення, большевицька Москва приступила до Ліґи Націй, яка приняла тезу про т. зв. колективну безпеку, запропоновану Літвіновим від імені СССР. Та теза обороняла той стан посідання Европи, який тоді був.

В 1936—38 рр. СССР старався всіми силами здержати розріст Німеччини при помочи Комінтерну та „народних фронтів".

Та в серпні 1939 р. Росія нагло скочила в сторону Німеччини, підписуючи з нею пакт ненападу на десять років. На основі того пакту, Москва дістала від Німеччини згоду на загарбання Західньої України та Білоруси. А [illegible] як Німеччина була занята війною на заході, Москва напала на Фінляндію, а пізніше загарбала Естонію, Латвію та Литву. А ще пізніше забрала Басарабію та Північну Буковину від Румунії.

Неділя 22. червня 1941, коли то німецькі війська розпочали з СССР війну, буде для Москви новою історичною датою. Що вона принесе, годі тепер передбачити, бо не зважаючи на те, що тепер станеться, рішальним буде те, як і чим закінчиться світова війна, себто военний конфлікт між Німеччиною і Великою Британією та її спільниками. Все, що станеться тепер у Советах, матиме правдоподібно тимчасовий характер. Особливо, колиб перемагала німецька сторона.

ІВАН ГОРИШІВСЬКИЙ.

СПІЛЬНИМИ СИЛАМИ

(ПЛЯН МАЙСТРА ДМИТРА)

Історична картина з життя львівського братства в XVII. в.

(16)

Знайомство.

Вже шостий день табор у дорозі. Немало вже проїхали, зжилися між собою й познайомилися добре купці й фірмани. Знають уже свої обичаї і звичаї, пізнали свої журби й потреби. І тішаться спільно й жартують. Найбільшу радість мають із молодим Пашковським. Парубок він із багатого роду, батько його „багатий крам" у ринку має, кушнір заможний. Син великий виріс, довговязий, вайлуватий, а сплюх — не дай Боже, ніколи виспатися не може. Вранці, як треба виїжджати, його будять і не можуть добудитися — — спить, хоч сонце в рот заглядає. Прочуняється якось, поснідає і вже позіхає, тільки чекає, щоб ізнову покластися на віз. Засне знову, спить як камінь, на спеці, в пилюзі. А хропе, аж коні полошаться. Тільки під вечір прокинеться, витягнеться на возі, аж кістки тріщать, вилізе зпоміж кожухів, розчіхраний, цілий вимнятий. При вогнищі любить сидіти, бандури зі скриньки витягне, побренькує на ній — тільки в нього роботи. Але як потемніє на світі, вогонь погасне, він уже знову позіхає й на леговище лізе. Сміються з нього товариші, кепкують, а він, велетень добрячий тільки посміхається соромливо й рукою відмахується.

Усі таборяни вже знають, що в Федоровича печінка болить, не може їсти, голодує, висох на скипку, стогне в дорозі, а ввечір гарячим піском черево нагріває. А Буневський страшно скупий, свойого фірмана голодом морить, коням вівса шкодує, а сам якимись сухарями живе, десь із боку їсти сідає, з мішечка щось потайки витягає. Але шанують його купці, бо гроші має, гаманець набитий червінцями бачили. Романович усе щось губить; розсіяний такий, думки його як птахи на всі сторони літають, не знає, що в руці має, де що кладе. Не було ще постою, деб чого не лишив. Як бувало вже вози рушать, він іще по обозовищі бігає, свої розгублені речі відшукує. Але добра душа, все приятелям пороздавав би. Дмитро і Григорович гарні голоси мають, увечір нераз таку пісню заведуть, що далеко лісом голос іде. Божественне співати знають, не гірше за дяків, бо у братській бурсі трохи були й у крилосі в Успенській церкві співали. Але і світські пісні люблять, під бандуру Пашковського нераз такого козачка підспівують, що аж ноги дрижать. Помагає їм Гануся своїм тоненьким голосочком, а й дехто з товариства за ними потягає. Ввечір, коли ніч ясна й тепла, довго нераз при вогнищі сидять, співають, а то балакають і балачок слухають. Олекса про свої подорожі розправляє. Опанас усякі небилиці гне, до сліху товариство доводить. Але як Пашковський позіхати почне, то й усім спати хочеться.

Ганүся ввечір таки кухарить. Хоч Опанас славився між погоничами як перший кухар, вийшло, що він тільки кашу добре варить. Смакувала та каша таборянам першого дня й другого, та третього вже поволеньки їли, а четвертого таки просто зажадали, щоб що інше їм видумав. Дуже нагнівався Опанас.

— Що я вам на цій пустині зварю, паничі ви мої? В давніх таборах тільки кашу їли. Що я вам видумаю?

І з пересердя кинув у вогонь деревяну лопатку, якою все кашу мішав. Якось стояла біля нього Гануся, витягнула лопатку з вугілля, — але вже сама мусіла до куховарства стати. І з Дмитрового воза витягнула мішок гороху, відкраяла добрий шматок вудженого мяса, наварила гороховянки, — же собі братство ту новину [illegible]валило. І Опанас признав за жіночою рукою перевагу і зробив із Ганусею умову, що одного дня буде каша, а другого що інше.

Ганүся в таборі — як у себе дома. Не то, що всіх купців знає, але познайомилася мало не з усіма фірманами, для всіх увічлива, прихильна, весела. Провідала, що кривий Матвій, що на одну ногу шкутильгає, добрий лимар, чудово шлиї направляє; що Михайло Деревенко поворозник, а чорний Петро, якого звали Циганом, вміє діри в казанах латати й гострить ножі, як ніхто інший. Коні лікувати вмів Федір Коновал: усе по дорозі шукав якогось зілля, викопував у лісі корінці, щось на вогні в горщику смажив, на всяку рану знав певний спосіб. Він і ворожбит. Знав, що воно, коли корова ричить, чи вівця блеє, що робити, коли хто на ліву ногу спотикнеться, як відганяти лихо, коли кіт дорогу перебіжить. Умів ворожити з руки й Ганусі ворожив, що її чекає пригода й біда, але потім усе добре скінчиться, і вона матиме багатого жениха.

Дорога протягалася довго, бо коні з вагою йшли поволі. Нудно вже було міщанам, що не звикли до далекої подорожі. Нудилася й Ганүся й усякими способами нудоту собі вкорочувала.

Що-дня їхала іншим возом — купці в гостину її до себе пронили. Перший узяв її на свій віз старий Бабич, — веселий був, нудно йому було, як і іншим, то й запросив собі панянку, щоб його розвеселювала. Частував її бакаліями, а вона йому торохкотіла, про що знала. Потім і інші купці наважилися на те саме, й так весела дівчина їхала все іншими кіньми. Захотів раз і коваль Гордій приманити її до себе, обіцяв горіхами погостити, — та Ганүся не з таких була, щоб із парубком їхати та ще з таким настирливим, як коваль. Свинула йому „фіть-фіть", заграла на носі тай присілася до діда Опанаса.

Але Гордій знайшов таки спосіб, щоб приподобатися дівчині. Було в таборі четверо коней для сторожі. Тепер не треба було ще посилати наперед розвідок, і сторожа їхала звичайно на возах, а коні вели позаду за табором. Одного дня ковалеві захотілося попоїхати собі верхи, бо на возі вже всидіти не міг. Осідлав гарного карого коника й пустився верхи побіч табору. Вмів їздити, бо дома в них були коні, а що був молодий і сильний, на коні виглядав добре. Приїхав, ніби нічого, попри віз, де сиділа Ганүся. А вона аж сплеснула руками, як його побачила. І їй захотілося коником погуляти. Просила Дмитра, щоб їй дозволив. Спершу не захотів: „Досить тих дурниць, — як ти там на коні поїдеш! Але Ганүся, коли було на що завізьметься, до свого все дійде. Та як нудила Дмитра, так мучила, що врешті сказав „відчепися" й дозволив поїздити, як стануть на попас.

(Дальше буде).

В ЛАТВІЇ Й ЕСТОНІЇ ТЕЖ ПОВСТАННЯ

СТОКГОЛЬМ. — Шведські часописи подають, що в Латвії піднялось протисоветське повстання на великі розміри. Подібне має бути теж і в Естонії.

ПРОТОКОЛ з XX. КОНВЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, що відбулась у Harrisburg, Pa., в днях 12-17 травня (May) 1941 р.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО ІВАНА ПІГУЛЯКА.

Шановні Делеґатки і Делеґати 20. Конвенції У. Н. Союзу!

Мій звіт буде короткий, бо моє урядування займає всього не цілих два роки. По річнім засіданні в Шікаґо в березні 1939 р., мене повідомив головний рекордовий секретар Д. Ґаличин, що мене вибрано на річнім засіданні радним на місце покійного Івана Ваверчака. У такий спосіб я став радним У. Н. Союзу в березні 1939 р.

Зараз у початках мого урядування я дістав припоручення від головного предсідника М. Мурашка, поїхати до Ром, Н. Й., до 121-го відділу, виголосити там реферат про Тараса Шевченка, а при тім зорґанізувати молодечий відділ. Я виконав припоручення, виголосив реферат, але відділу зорґанізувати не міг, бо поперше не було тоді відповідного числа молоді до створення такого відділу, а по друге там молодіж працює разом зо старшими дуже гарно, то і нема великої потреби на окремий відділ. Секретар місцевого відділу Олекса Гадз, приобіцяв вписати якнайбільше число молоді до існуючого відділу, а коли булоб відповідне число на новий молодечий відділ, тоді він мене покличе і ми зорґанізуємо окремий молодечий відділ.

Дальше в тім році була моя праця в Сиракюзах, де я разом із урядниками 39, 282 і 317-го відділу скликав три рази наради у справі злуки цих відділів. Ми виробили статут злученого відділу, а коли прийшло до зборів трьох відділів, то відділ 317 відскочив від злуки через не важні причини, за те відділи 282і 39 злучилися. Цю злуку ми відсвяткували Святом Злуки в 45-ту річницю У. Н. Союзу. На тім святі був присутний головний фінансовий секретар Р. Слободян, який виголосив святочний реферат, вказав, які користи мають члени зі Союзового обезпечення не лише на випадок смерти, але також ще за життя, а прикінці завзивав присутніх до вписання нових членів, зазначуючи, що й злука нічого не поможе, коли не буде нового прибутку в членах. Його промова поділала, бо 317 відділ приєднав по святі 11 членів, а відділ 39 чотири члени. Я брав участь разом із цілим 39 відділом і відпоручниками 317 відділу в святі 30-ліття і посвяченню нового прапора товариства „Запорозької Січи", 283 відділу У. Н. Союзу в Оборн, Н. Й. На припоручення головної екзекутиви я там передав привіт від головного уряду і виголосив святочний реферат, у якім завзивав до вписування нових членів, а головно молоді до Союзу, так, щоби було кому той відновлений малиновий прапор міцно тримати ще не одних 30 літ. Бо коли не стане старих членів, тих піонірів, що на своїх плечах несли тягар цього відділу, а нових не впишете, то, зазначив я, ваша праця в Оборн для У. Н. Союзу пропаде на марно. Підчас цього свята я мав нагоду ще говорити з урядниками 38 відділу у справі покликання до Оборн Союзового орґанізатора.

В часі річного засідання в березні 1940, головний рекордовий секретар Д. Ґаличин обговорив зі мною плян висилки орґанізатора Антона Маланчука в горішну частину нюйорського стейту. А. Маланчук почав працювати зараз у квітні, а закінчив свою орґанізаційну працю десь при кінці листопада. Мені, як радному з цеї округи, прийшлося після моїх сил та обставин допомогти орґанізаторові А. Маланчукові, щоб придбати в цій кампанії якнайбільше число членів для У. Н. Союзу, та піднести той упадок членів, про який згадував головний рекордовий секретар Д. Ґаличин на річнім засіданню.

Орґанізаційні збори в моїй окрузі, де я помагав орґанізаторові Маланчукові своїми порадами та промовами, або й сам водив його по хатах, чи знова підшукував людей, що працювали з ним в 1940 році, відбулися у такім порядку:

В Оборн, Н. Й., орґанізаційні збори відбулися 4-го травня. Там є два відділи 38 і 283. На ці збори не прийшло багато членів та гостей, але були урядники обох відділів та троха й членів. Орґанізатор Маланчук виголосив довший реферат, а мені, як радному, прийшлося тільки сказати кілька тих важних слів, про які я чув на річнім засіданні, а саме, що наші відділи підупадають, а ми не стараємося їх відновити новими членами. Тепер, говорив я, буде добра нагода попрацювати, бо орґанізатор буде ходити по хатах, а урядники нехай йому тільки поможуть. Опісля була коротка дискусія і рішено скликати ще одні збори.

В Сиракюз, Н. Й., орґанізаційні збори відбулися 5-го травня. А. Маланчук виголосив добрий реферат, в якім образково показував, які користи мають американські українці взагалі з У. Н. Союзу, а передівсім його члени. Я доповнив його реферат деякими заввагами, а головно взивав урядників 39 і 317 відділу, щоб допомогли орґанізаторові вписати якнайбільше число нових членів, і тим піднесли цей значний упадок членів, який наступив у попередніх роках по наших відділах. Я самий помагав п. Маланчукові, наскільки мені позволяв час, ходив з ним по хатах, або знов старався знайти когось іншого, що міг би ходити з п. Маланчуком. Успіх у Сиракюзах, як на розсварену громаду і поділену на українську та карпато-руську, був великий, бо вписалося коло 50 членів, а й є надії, що можна буде вписати ще більше число в будуччині.

В Ютиці орґанізаційні збори, де є 58 відділ У. Н. Союзу, відбулися 12-го травня. На цих зборах промовляв орґанізатор А. Маланчук, і я, головно до молодіжи, про те, які користи має наша молодіж із Українського Народного Союзу, крім самого обезпечення. Я промовляв англійською мовою до молоді, вказуючи їй на те, що У. Н. Союз допомагає студіюючій молоді степендіями, як рівнож піддержує спортові клюби, та дає підмогу спортовій та всякій іншій зорґанізованій акції Союзової молоді, чого не роблять чисто бизнесові асекураційні компанії.

9-го червня 1940 р. відбулися орґанізаційні збори в Фултон, Н. Й., де є 263 відділ У. Н. Союзу. На цих зборах я і А. Маланчук, виголосили реферати про розвій У. Н. Союзу. Я звертав головно увагу на те, що відділ 263 впродовж останніх кількох років стратив поважне число членів, бо ці члени злакомились на дешевеньке обезпечення та дали себе затягнути до іншої орґанізації. Орґанізатор Маланчук залишився там на кілька днів, вписав 15 членів і трохи зрушив цей відділ із просоння. Дальше в цім самім тижні я старався зорґанізувати ще новий відділ в Сенека Фалс, Н. Й., де є кілька наших родин. Ми вибралися там разом, я і орґанізатор Маланчук, обїхали кілька родин, але відділу зорґанізувати було неможливо, бо ці родини за мало свідомі, а до того тоді майже більша частина була на реліфі та Доблю Пі Ей.

Щоб підготовити краще поле для орґанізаційної праці в центральній частині нюйорського стейту, я за порадою орґанізатора Маланчука та головного секретаря Д. Ґаличина скликав Окружні Союзові Збори на 16-го червня 1940 р. На ці збори зявилися урядники дванацятьох відділів, а це, з Оборн відділи 38 і 283, з Фултон 263 відділ; з Ром 121, з Дургамвіл 188, з Ютика 58, з Геркімер 192, з Літел Фалс 330, з Сикакюз 39 і 317. З цих двох відділів крім урядників, прибули й члени. Відділ 340 з Менчестер, Н. Й., не прислав нікого. На ці збори був рівнож запрошений головний рекордовий секретар Д. Ґаличин, який виголосив якраз на окружні збори добре підобраний реферат, вказав на занепад членів по цих відділах, зазначуючи, що тільки один відділ з цеї округи, а саме, відділ 330 зростає постійно в членах. Опісля звернувся до присутніх делеґатів і урядників, та взивав їх, щоб вони постаралися до конвенції приєднати ще якнайбільше членів, що і всі урядники цих відділів прирекли. По нім говорив ще орґанізатор А. Маланчук. По цих промовах була ширша дискусія, в якій забирали голос урядники майже всіх відділів. З дискусії показалося, що Союзова ідея в цій окрузі не приспала, а знаходить ще дальше належне розуміння серед щирих Союзовців. Усі відділи одноголосно заявилися за створення Окружного Союзового Комітету, який мав би на цили розвинути активнішу працю по відділах за приєднування нових членів, та оживити Союзове життя взагалі, як серед старших членів так і серед молодіжи. Вибраний окружний комітет постановив відбути в 1941 р. Союзовий День, а зокрема поширити спортові орґанізації по відділах. Мені припала честь стати головою цього окружного союзового комітету, до якого належить вище 30 відділів У. Н. Союзу. Коли брати під увагу міста Рачестер, Бофало і околиці, то там мені вже не пощастилося в орґанізуванню членів, бо у вересні, повертаючи з роботи домів, був ударений автомобілем, який зломив мені ногу, три ребра та плече і положив мене на довгі місяці в шпитальне ліжко. Пишучи отцей звіт, ще лиш починаю вчитись ходити, але вірю, що прийду ще до здоровля і зможу надолужити над піднесенням розвою нашої найбільшої запомогової орґанізації Союзу, те, чого я не виконав з причини моєї важкої недуги.

За цих не цілих два роки мойого урядування, як радного, я виконував усі ті обовязки, які на мене, як радного, наложено, як рівнож я виконував усі припоручення головної екзекутиви. Я виступав на святах, концертах, пікніках та бенкетах і все підносив значіння Українського Народного Союзу та заохочував молодь вступати в ряди старих союзовців і нести прапор Союзу високо на славу Америки та на славу американських українців і українського народу взагалі.

Рівнож хочу зазначити, що я мав нагоду бути на однім річнім засіданні головного уряду і переконатися, що наша орґанізація є уміло ведена, а тому стоїть на першому місці серед братських орґанізацій. Я виніс таке враження, що наш головний уряд має на своїх плечах велику відповідальність і працює чесно і совісно після вказівок нашої конвенції та ухваленого нею статута. На річнім засіданню я бачив, що вибрані на конвенції урядники, чи то головна екзекутива, чи контрольна комісія, чи радні здають собі добре справу з того, що вони, заступаючи близько сорок тисяч членів, повинні дбати про маєток і розвиток Українського Народного Союзу так, як цього вимагає державний закон та статут нашої орґанізації. Томуж нехай Світла Конвенція й на далі вибирає пораз двацятий на урядників таких людей, що будуть працювати чесно й совісно для добра нашої орґанізації, а також для добра поневоленого українського народу. Нехай жиє і розвивається Український Народний Союз, одна із найбільших українських запомогових орґанізацій в Америці і в світі.

І. Пігуляк, гол. радний У. Н. Союзу.

ЗВІТ ГОЛОВНОЇ РАДНОЇ ЮЛІЇ БАВОЛЯК.

To the Delegates of the Ukrainian National Association assembled at Harrisburg, Pa.

As to my report to you, I want first to thank the delegates to our last Convention held at Washington, D. C. for the confidence they placed in me by my election to the office as one of the Supreme Advisors.

During the term of my office I have May 1, 1938 attended a U.N.A. regional branch officers meeting held at Mahanoy Plane, Pa.-June 26, 1938 I attended another meeting held at the same place. October 28, 1938 I attended a meeting and banquet in McAdoo, Pa. This Banquet was held by Branches 7 and 186, at which our Supreme President Mr. Muraszko and other officers were present. January 21, 1940 I attended a banquet which was held by the U.N.A. youth branch at Northampon, Pa. June 1939 I attended a branch officers meeting at Shenandoah, Pa., November 22, 1939 I attended a banquet at Wilkes-Barre, Pa. given by the U.N.A. Youth League.

September 20, 1939 I attended a meeting at Hazleton, Pa. December 31, 1939 I attended another meeting at Hazleton, Pa.

As to my local activities I wish to state that I have signed 20 new members to Branch 186, and also conducted other activities of importance to the perpetuation and advancement of this branch. In conclusion I wish to state that I have devoted time and attention in general to the cause of the National Association and the Ukrainian National advancement.

JULIA BAVOLACK,
Supreme Advisor.

ЗВІТ ГОЛОВНОЇ РАДНОЇ СТЕФАНІЇ ПАЛІВОДИ.

Світла Конвенціє!

На минулій головній конвенції У. Н. Союзу вибрано мене головною радною У. Н. Союзу й сьогодні приходиться мені здати перед Вами, Шановні Делеґатки й Делеґати, звіт з моєї чотиро-літньої праці для У. Н. Союзу.

За ті 4 роки я була на трьох річних засіданнях. На тих засіданнях здавала звіт з моєї праці, вислухувала звітів всіх урядників, забирала слово в дискусіях над звітами та старалась своєю порадою помагати у вирішуванні таких справ, які, на мою думку, приносилиб користь членам і цілій орґанізації.

З головної канцелярії я не мала важніших припоручень для полагодження, а тому моя праця обмежувалась на Клівленд, це є місцевість, в якій я перебуваю.

Упродовж тих 4 років були скликані в Клівленді кілька разів орґанізаційні збори, де ми нараджувались над способами кампанії за приєднування молоді до У. Н. Союзу. На тих зборах я старалася заохотити відділових урядників і членів до активнішої праці. Разом з п. Малицьким, гол. контрольором, ми скликали орґанізаційні збори в Йонґставн, Огайо, в травні 1938 року.

За ті чотири роки я брала участь в таких Союзових підприємствах, в ювилеях: Братства св. Петра й Павла, від. 102; Сестрицтва Непорочного Зачаття Преч. Діви Марії, від. 112; Товариства Сокіл, від. 336; Братства св. Василія, від. 364 і на 45-літнім ювилею У. Н. Союзу в Клівленді. Була я також на таких підприємствах, на які я була запрошена і які були влаштовувані Союзовими відділами, відділами Союзу Українок, на зїзді Ліґи Української Американської Молоді та іншими орґанізаціями.

У всій моїй праці я знаходила завжди поперття та кооперацію у всіх головних урядників і за те складаю їм щиру подяку, а Світлій Конвенції желаю якнайкращого успіху.

Стефанія Палівода, гол. радна У. Н. Союзу.

Заступник голови І. Кузь піддав думку, щоб дискусія над звітами почалась від звітів радних. Приявні годяться і до дискусії голосяться делеґати таких відділів: 130 (М. Коваль), 230, 29, 276, 64, 237, 45, 46, 324, 106.

Дел. в. 146 ставить внесок, піддержавий дел. вв. 321, 1, 371, 64, щоб замкнути лісту дискутантів. До цього внеску долучуються ще два відділи — 130 і 230. Дел. відділу 276 радить, щоб довго в дискусіях не розводитись. Його піддержують відділи 29, 45, 204 і 145. Дел. в. 146 закликає до замкнення дискусії й приступлення до ухвали вотум довіря. Тут дел. в. 237 голоситься до слова і каже, що не радний С. Слободян полагодив спір в його відділі, як це було подано в його звіті, а тільки той спір був полагоджений місяць до відвідин радного в його відділі. Також запитує радного Слободяна, скільки він сам членів зорґанізував? Радний С. Слободян відповідає, що це він полагодив спір між предсідником і секретарем відділу 237, коли прибув там на збори. Щодо скількости зорґанізованих ним членів, то хай це посвідчать секретарі відділів з його околиці, яким він помагав на кожному кроці нових членів орґанізувати. Дел. в. 161 ставить внесок, піддержаний дел. відділів 292, 5, 361, 266 і 20, щоб більше нікому в тій справі не давати голосу. Внесок перейшов. Дел. відділу 106 нагадує, що підчас звітів деякі делеґати викрикували на адресу тих, що здавали звіти, непотрібні завваги. А тепер, коли є нагода повстати мужно і поробити відповідні запити, їх нема. Це значить, що їхні завваги були цілком безпідставні.

Дел. в. 325 ставить внесок, щоб разом всім радним відразу давати вотум довіря. Внесок піддержали дел. вв. 161, 331, 106, 204, 332, 293. Внесок перейшов. Дел. Дмитрів закликає до порядку, щоб наперед відбувались запити і дискусії над звітами, а опісля, щоб порушувати справу уділення довіря. А то делеґати раз ураз ті справи мішають і їх наново завертають. Дел. в. 53 каже, щоб набудуче президія не спинювала дискусії, а давала всім слово. Бо дискусія це корисна річ. Але дискусія все повинна попереджати уділення вотум довіря.

Голова нагадує, що ми рішили лише, щоби дати всім головним радним вотум довіря разом. Але того вотум довіря ми їм ще не дали. Треба це зробити. На внесок дел. в. 325, піддержаного відділами 361, 130 і 204, уділено одноголосно всім головним радним вотум довіря.

Тепер приступлено до дискусії над звітами Екзекутиви. Як перший звіт взято головного предсідника У. Н. С. Миколи Мурашка.

До слова голосяться делеґати таких відділів: 62, 97, 1, 42, 343, 194, 94, 102, 108, 29, 175, 146, 121, 74, 153, 158, 44, 315, 271, 21, 238, 206, 237, 338, 374, 217, 367, 274, 100, 219, 348, 300, 345, 280, 316, 371, 193, 363, 364, 361, 230, 75, 390, 273, 132, 422, 301, 45.

Дел. 230 відділу подає внесок, піддержаний відділами 175, 120, і 39, щоб замкнути лісту дискутантів. Внесок перейшов. Дел. від. 280 піддає думку, чи не краще булоб подавати запити на папері? Дел. Копольський говорить, що старші делеґати поступають дещо галасливо і тим оґірчують молодих делеґатів, які приїхали на конвенцію перший раз. Треба більше порядку, менше крику. Дел. в. 29 пропонує, щоб голова назначив одного чоловіка, який відбирав би числа тих делеґатів, які хочуть забирати слово. Дел. в. 20 підносить думку, щоб не обмежувати дискусій, лише щоб вичерпати одну лісту дискутантів і тоді давати голос черговим дискутантам. Дел. в. 155 дорікає, що деякі делеґати не мають нагоди сказати слова. Треба давати голос усім, зокрема молоді і жінкам. Не можна забирати дорогого часу на безплідні суперечки. Подає внесок, піддержаний відділами 276 і 120, щоб не давати до друкованих конвенційних звітів імен дискутуючих делеґатів, а це знеохотить багатьох від безпотрібного забирання слова. Дел. Свистун говорить, що той внесок не на місци і радить його відкинути. Голова внесок відкидає. Дел. від. 104 піддає думку, щоб рівночасно дискутувати над звітами всіх головних урядників, а це вкоротить час. Голова не дозволяє цього робити. Дел. в. 332 радить, щоб не повторяти таких запитів, які вже були попередньо кимсь ставлені.

Дискусія розпочинається. Дел. в. 271 годиться зо звітом головного предсідника М. Мурашка, дає йому признання за працю і радить відразу дати вотум довіря. Дел. Ґузіль завважує, щоб делеґати ставили запити, а не аґітували. Водночас він запитує гол. предсідника Мурашка, щоб пояснив, яке відношення має нині ґазета „Свобода" до У. Н. Союзу, чи платить вона рент і т. п.?

Мурашко відповідає, що згідно з рішенням 19-ої конвенції У. Н. Союз заперестав видавати „Свободу", а її видає тепер окрема корпорація, з якою У. Н. С. заключив три контракти. На їх основі У. Н. С. платить корпорації $3,590 місячно за „Свободу", висилану нашим членам, а $475 за „Юкрейніен Віклі". Два контракти є заключені на винайм корпорації друкарні, та приміщення в будинку У. Н. С. За те приміщення корпорація платить Союзові ренту річно $9,600. Також корпорація зобовязана платити У. Н. Союзові 5% від загального обороту, за вживання машин і друкарських приборів.

Дел. Ґузіль далі запитує, чи нинішний заряд і редакція „Свободи" якслід заряджує „Свободою"? Чи це оплачується Союзові?

Мурашко відповідає, що за відлучення „Свободи" промовляє чимало добрих арґументів. Як У. Н. Союз сам видавав „Свободу", то діставав пять, або пять і пів, а найбільше від шість до сім тисяч долярів ренту річно. Тепер він побирає $9,600. Правда, корпорація завинила за чотири місяці рент і каже, що не має чим платити. Але всетаки, вона платила його впродовж двох літ і вісім місяців. Тепер притиснули її інші видатки: Більші заробітні платні друкарів, які колись діставали менші заплати і працювали по 48 годин. Нині працюють лиш по 40 годин. Крім того є „совшел сикюриті" і стейтове безробітне обезпечення, яке річно забирає приблизно $3,000. Нині значно вищі податки, дорожчий папір, фарба і всякі інші друкарські прибори. Корпорація через те в фінансових клопотах і не має чим платити ренту. Але на його думку, краще піти корпорації на зустріч в плаченні ренту, та залишити її відокремленою на наступні чотири роки. Бо нині напружені часи, можлива війна. Тоді можуть прийти переклади стать на анґлійське, цензура і інші клопоти. Хай з ними дає собі раду корпорація.

О. Малицький говорить, що хоч в звіті Екзекутиви подано, що Союз тільки дав дозвіл корпорації вживати імя „Свободи", то одначе й такий дозвіл можна ріжно розуміти. Бо навіть і самий дозвіл може на його думку, потягати за собою певного роду відповідальність. Далі О. Малицький заявляє, що він не бачив тих контрактів, про котрі тут згадував головний предсідник. Бо їх не було в канцелярії Головного Уряду У. Н. С., а тільки вони були в адвоката.

Мурашко відповідає, що контракти укладали правники, які повинні добре знати, що роблять. А вони ствердили, що на основі тих контрактів, У. Н. Союз не є відповідальний за ніякий акт корпорації. Щодо контрактів, то вони були в руках всіх головних урядників. Серед тих урядників є трьох адвокатів. Всі вони, включаючи О. Малицького, бачили ці контракти і годилися з їх змістом.

Дел. відділу 62 А. Пашук забрав голос і питає, чи корпорація зверне У. Н. Союзові незаплачений рент за 4 місяці Далі він ставить запит, чи це правда, що д-р Л. Мишуга, коли їхав в 1938 р. до Европи, себто в час, коли вже „Свобода" була відлучена, дістав від Головного Уряду У. Н. Союзу $800?

Мурашко відповідає, що справу поїздки д-ра Мишуги до Европи обговорювано на річнім засіданні Головного Уряду У. Н. Союзу. Опісля Українська Пресова Спілка вислала д-ра Мишуґу до Европи, щоб він засягнув там інформацій про справи звязані з визвольними змаганнями українського народу, то зо змаганнями Карпатської України. Подорож д-ра Мишуги до Европи платила Пресова Спілка. Коли д-р Мишуга був на Карпатській Україні, то події склались так, що йому треба було поїхати в українській справі до Лондону. Цю подорож до Лондону і побут д-ра Мишуги в Лондоні заплатив власне У. Н. Союз. А. Пашук запитує, чому цього не згадується виразно в фінансовім звіті. Мурашко відповідає, що цей видаток у сумі $800 був проголошений в місячнім фінансовім звіті у відповідному часі.

Дел. в. 371. зрезиґнував зо свойого голосу, бо справа, про яку хотів питати, вже виснена. Дел. в. 316 запитує, чому У. Н. С. віддав корпорації свої книжки за половину ціни? Також — чи підготовлено ґрунт до злуки всіх запомогових орґанізацій?

М. Мурашко відповідає, що колись „Свобода" мала широкий книжковий бизнес і тим бизнесом підпомагала себе, та уможливлювала Союзові давати „Свободу" своїм членам по однім центі за число, хоч друкування і висилка одного числа коштувала один цент і три четверті. Нині, як було сказано, все подорожіло, матеріяли, праця, суспільні обезпечення, податки. Тому треба щось інше робити, якось в інший спосіб піддержувати „Свободу". Ось Союз відпустив „Свободі" на продаж давно закуплені книжки по половині ціни. „Свобода" не заробляє тут половини, бо з цеї половини вона мусить оплачувати оголошення та висилку.

Щодо злуки запомогових орґанізацій, то між У. Н. Союзом а У. Р. Союзом було свого часу таке порозуміння, що коли У. Р. Союз перепише своїх членів зі старого до нового роду обезпечення, тоді можна буде вести дальші переговори в тій справі. Щодо Провидіння, то воно в своїй ґазеті відповіло, що ця справа не зріла і поручила редакції писати проти цього гострі статті.

Дел. в. 102 запитує хто є власником корпорації?

М. Мурашко відповідає, що д-р Мишуга, О. Ревюк, і О. Стеткевич. Кожний з них має шери на суму $2000.

Дел. в. 102 запитує, чи вони заплатили за ті шери?

М. Мурашко відповідає, що ні. Дел. 102 в. знов запитує, чи Союз заплатив за них по дві тисячі? Мурашко відповідає, що ні. Чи Союз зверне їм колись ті гроші? питав той сам делеґат. Мурашко відповів, що ні.

Дел. в. 1. питає, як стоїть справа Сиротинця?

М. Мурашко відповідає, що внаслідок заморожения грошей ще в 1933 р. цей фонд змалів. Він тепер виносить $38,246.28. Уряд У. Н. Союзу переговорював з сиротинцем сестер Василіянок в Філядельфії і вони сказали, що радо приймуть поміч від У. Н. С. Вони далі говорили, що приймають до приюту всіх сиріт, без огляду на їх релігію. Але мають мало приміщень. Тому їм потрібно гроша на будову нових будинків.

Дел. в. 97 запитує, чому головний предсідник У. Н. С., Микола Мурашко, є водночас предсідником У. Н. Союзу і Конґресового Комітету? Таж Конґресовий Комітет є політична орґанізація, а Союз фінансова.

М. Мурашко відповідає, що У. Н. С. все провадив, крім Союзової роботи, ще й таку, що помагала українському народові в його визвольних змаганнях. Так було від найдавніших часів. З вибухом теперішньої війни, американські українці вважали, що краще можна буде повести оборону української справи спільними силами всьої іміґрації. Тому власне заходом усіх орґанізацій скликано конґрес в Вашингтоні, який приніс великий моральний успіх. По конґресі треба було продовжати роботу і її продовжав той конґресовий комітет що створився з чотирьох запомогових орґанізацій. Я не брав того уряду головства так дуже охотно, як це мені дехто закидає. Але треба було взяти і я, як добрий жовнір, взяв його на себе, бо так вимагала справа.

Дел. в. 42 запитує скільки разів мав головний уряд У. Н. С. наради з іншими запомоговими орґанізаціями в справі злуки, від часу попередньої конвенції?

М. Мурашко відповідає, що таких нарад було кілька.

Дел. в. 343 відтягнув свій голос, бо справу, про яку хотів питати, вже виснено. Дел. в. 194 запитує, чи уряд робив якісь заходи, зокрема чи нараджувався з акчуарієм, щодо того, чи можна дати якісь полекші тим членам У. Н. С., що стоять 30 і більше літ в Союзі? Також запитує, чому справа з історією України в англійській мові тягнулась аж три роки? М. Мурашко: Перше питання належить до іншої точки нарад, а саме внесків і ухвал для добра орґанізації. Що-

до історії України, заявляє Мурашко, то справа потягнулась так довго тому, бо перший переклад не був відповідний для друку. Тому його треба було зовсім переробляти, й то кілька разів і ріжними людьми. Бо Єйльський університет, який друкує цю історію, вимагав першорядної праці. І таку працю зготовано, а це забрало багато часу.

Дел. в. 146 просить точніше вияснити справу „Свободи". Бо на його думку булоб відповідніше, як би „Свобода" була при Союзі, то він нею якслід заопікувавсяб, і наглядав би над її господаркою. Також питає, чому Союз не продає тих реальностей, які не приносять доходів?

М. Мурашко: Я вже пояснив, які арґументи промовляють за те, щоб „Свобода" була на далі видавана окремою корпорацією. Щодо реальностей, то справа мається так: Маємо їх тепер 28. Всі вони в дуже доброму стані. Але нема купців таких, які далиб відповідну суму в готівці. Вони дають в готівці малі суми, а ми цього не хочемо брати. Бо трапляється таке, що, набувши якусь добру реальність за малим вкладом готівки, несовісний покупець використовує її, бере рік-два рент, не платить проценту та податків, а опісля її відрікається, коли вона вже знищена. Та за той час він вже відбив собі далеко більше, ніж зложив готівки. Тому жадаємо при продажі реальности 20% до 30% готівки.

Дел. в. 94 питає, чи люди сплачують затягнені морґеджі?

М. Мурашко відповідає, що так, деякі сплачують добровільно, інших змушуємо.

Дел. в. 158 відтягає свій голос. Те саме робить дел. в. 44. Дел. в. 21 каже, що в „Свободі" повинно бути три рази більше матеріялу про У. Н. Союз, як тепер є. Бодай раз в місяць повинна бути редакційна стаття.

М. Мурашко відповідає, що рекордовий секретар має точний спис всего написаного матеріялу про Союз. А є того матеріялу дуже багато. Дел. в. 21 домагається, щоб виявити назвище того члена У. Н. С., що в канадійських ґазетах шкалював У. Н. Союз. М. Мурашко відповідає, що краще про це тут не згадувати, а довідатись з інших джерел. Делеґат в. 21. заявляє, що задоволиться тим, коли це одобрить конвенція.

Дел. в. 315 (В. Кедровський), каже, що корпорація сама повинна давати собі раду, на тих услівях, на яких заключала контракти. Він далі каже, що д-р Мишуга їздив до Европи в 1938, коли „Свобода" вже була відділена. Значить він їздив до Европи не як урядник У. Н. Союзу, а як приватна людина. Як це сталось, що йому дано повновласть від У. Н. Союзу? Хто відповідає за ті кроки, які поробив в Европі д-р Мишуга? М. Мурашко: — Ця справа була точно обговорена на засіданні головного уряду. Уряд дав повновласть д-р Мишузі і за це відповідає.

Дел. в. 315: — Як міг Союз давати повновласть цілком чужій людині?

М. Мурашко: — Чому не міг дати цілком чужій людині? Але в цім випадку д-р Мишуга був відповідальним редактором „Свободи", яка являється офіційним органом У. Н. Союзу.

Дел. в. 315: — В протоколі річних нарад сказано, що д-ра Мишугу випитував федеральний аґент. Цікаво почути, як на це відповідав д-р Мишуга? Чи говорив він, що Союз його посилав до Европи і дав повновласти? Від цього питання залежить, чи У. Н. С. відповідає за ту роботу, яку робив в Европі д-р Мишуга? Він там говорив по німецькім радіо. Чи відповідає за це лиш д-р Мишуга, чи також Союз?

Д-р Мишуга голоситься до слова і просить уділити йому час на відповідь на ці запити і закиди. Він каже, що раніше не голосився до слова тому, бо не знав, яка справа вирине. Тепер, коли такі закиди йдуть в його бік, він сам найкраще може на це відповісти.

Діючий голова Кузь годиться і каже, що на ці закиди найкраще відповість сам д-р Мишуга, а не Мурашко.

М. Мурашко завважує, що добре, коли буде говорити д-р Мишуга, але й він сам знає добре ту справу, бо д-р Мишуга про все точно давав звіт і нічого небуло заховано. Ці звіти в свій час були друковані в пресі.

Д-р Мишуга просить далі голосу. Деякі члени не годяться з тим. Дел. Пашук забирає голос і обстоює думку, що треба дати д-рві Мишузі голос, бо це важна справа і він повинен дістати нагоду її вияснити, головно тепер, коли в Америці говориться багато про пяту колюмну, до якої дехто хотівби й наших людей вплутати.

Голова Пізнак говорить, що неправда, начеб якісь урядові чинники нам закидали приналежність до пятої колюмни. Це лиш низькі люди поширюють такі наклепи.

Тепер д-р Мишуга забирає слово. Він говорить, що до Европи їздив не з власної волі, а тільки тому, що були такі часи, що треба було комусь провірити, що думають українські люди в Европі, а з другої сторони й їм треба було сказати, що ми думаємо, яких ідей держимось і до чого змагаємо. Три рази він їздив до Европи передтим і ніхто не звернув йому ні одного доляра, хоч вимагали звітів з поїздки і промов про те, що там бачив і робив. Тим разом не мав він грошей, а тому його подорож заплатила корпорація, а частину видатків покрив також У. Н. Союз, якого він заступав в моменті, як це було припоручено йому телеґрамою. Було це в пору, як на міжнародній арені стала актуальною справа Карпатської України, і йому потреба було їхати до Лондону.

Ті, що беруться критикувати його діяльність, каже він, покликаються на такий пашквіль, яким є „Ди Авр". Це свисток паперу, а не серіозне видавництво. Може буде ще нагода колись висвітлити тих людей, що доносять до цього пашквілю усі ці брехні, якими хочуть компромітувати українське імя. Знаємо, що ціль тих доносів і брехонь є це, щоб шкодити якнайбільше українській справі. Щастя, що є ще час, щоб ті справи висвітлити і відбити наклепи. Д-р Мишуга заявляє, що з урядових осіб ніколи ніхто не питав його в такий спосіб про ці справи, щоб закидав йому якийсь промах супроти Америки, чи тих американських демократичних засад, які ми завжди визнавали і визнаємо. В самім Відни д-р Мишуга мав публичне віче, де виразно перед сотками людей зазначив, що американські українці піднеслись так високо тільки завдяки демократичним засадам. Він розповів, що на тих засадах виріс У. Н. Союз та, що ті засади дали і дають нам в Америці змогу не лиш самим свобідно жити, але й на вулиці виходити, уряджувати маніфестації, та слати до уряду петиції в обороні поневоленого українського народу. Може дехто веде яку іншу політику. Але ми завжди заявляли, що ми не визнаємо ніякого іншого репрезентативного тіла, тільки те, яке ми тут в Америці самі вибираємо. Саме конвенція У. Н. Союзу є таким для нас найвищим тілом, перед яким ми відповідаємо і від якого дістаємо поручення. Ті речі говорив він не лиш у Відни, але й в Празі, між робітниками у Франції, в Римі і в Ужгороді перед Укр. Народньою Радою, яка йому теж поручила оборону Закарпаття. Говорив він це перед людьми ріжних партій, серед соціялістів, монархістів, націоналістів і т. д. А коли в Празі заявили йому, що українська радіо година у Відні не повинна звертати такої великої уваги Чехословаччині, бо нашими найбільшими ворогами є Совети, а також тодішна Польща, він тоді, поїхавши до Відня, вимагав від радіової стації в Відни, щоб вони дали йому можливість вияснити наше загальне становище. У тій промові, якої дослівний переклад д-р Мишуга обіцяв долучити опісля до протоколу, він ні словом не згадував за Німеччину, чи Гітлера, а тільки про те, що ми в Америці є за оборону прав Закарпаття; щоб українські люди могли там спокійно жити і господарити. Країна демократії, країна Масарика і Бенеша, не повинна бути зо Сталіном, а з демократичним українським народом. Та п. Кедровський в канадійських ґазетах пише що інше. Дослівні цитати його писання д-р Мишуга дасть опісля до протоколу. Кедровський пише, що д-р Мишуга віддав Карпатську Україну під опіку Гітлера. Це брехня. Д-р Мишуга одинокий з журналістів і чужинецьких представників мав відвагу 2. листопаду 1938 р. запротестувати в імені У. Н. Союзу і всіх нас в Америці проти насильства і рішення Рібентропа і Чяна, себто Німеччини й Італії в справі Карпатської України і заявив, що український нарід ніколи того не визнасть. І це було передане по світі, світовою пресовою аґенцією Ґаваса, і було теж друконане по американських ґазетах. З Риму д-р Мишуга вислав до У. Н. Союзу телеґраму в якій говорив, що треба обстоювати думку федерації Чехословаччини, зложеної з трьох вільних народів: чехів, словаків і українців. Д-р Мишуга їздив також до Франції і Анґлії. В Парижі довго і точно випитували, заки дали дозвіл на виїзд до Анґлії. Треба було все точно вияснити, а ті вияснення передано по телеґрафі анґлійському урядови. Другого дня прийшла телеґрама з Лондону, що йому дозволено їхати до Анґлії. В Лондоні д-р Мишуга був у ріжних місцях, між іншим в Форейн Офіс. І це є опубліковане, що він там говорив і яку заяву зложив в імені У. Н. Союзу. „Ню Йорк Таймс" подав це в своїй телеґрамі з Лондону. Інша преса в Лондоні також про це писала.

Д-р Мишуга не бачився ні з одним гітлерівським урядовцем ні не був в якім небудь німецькім уряді. Але був у світової демократії, в якій шукав заступництва за українську справу. Мабуть, що американський уряд краще знає про кожний його крок, ніж ті Юди, що за пару долярів оклевечують його. Та добре, що вони стільки доносів наробили, бо сам уряд має змогу провірити це все, і пізнати де рація і хто чесний, а хто каналія? Те, що п. Кедровський пише в канадійській пресі, що У. Н. Союз і „Свобода" вже втратили своє провідне становище, нас не турбує. Бо У. Н. Союз був і є провідником та стоїть при тих самих засадах, на яких був побудований. Пробували нам ріжні „Аври", чи Винчели пошкодити при помочи таки наших клеветників, щоб ми не мали викладів в Колюмбійськім університеті. І тут програли, бо мусіли програти. Управа Колюмбійського університету назначила комісію, яка ці всі закиди провірювала і очевидно, мусіла їх відкинути, бо були неправдиві. А ґазета, яку видає студентська молодь на Колюмбійськім університеті, написала редакційну статтю, про „Винчела і про Мишугу", яку закінчила тим, що сказала Винчелеви з іронією „Бабрайтесь далі пане Винчел в болоті".

Д-р Мишуга боронив українського імени й нашої орґанізації так, як міг. Думає, що не вдасться нашим ворогам осягнути своєї підступної цілі. Усі ми, як служили, та служитимемо вірно інтересам нашої Америки, а також хочемо вийти з честю в справі оборони українського народу перед насильством.

Дел. Кедровський голоситься до слова і домагається, щоб і йому дали виголосити промову.

Заступник голови конвенції говорить, що це була відповідь на його напад на др-а Мишугу.

Після короткого замішання, яке зайшло на ґали, з тої причини, що багато делеґатів протестували проти того, щоб В. Кедровський забирав більше часу своїм говоренням, заступник голови конвенції уділює таки слова дел. Кедровському. Він каже, що його начеб хтось підозрівав в провокаторстві. Заявляє, що не має ніякого відношення до згаданої тут „Ди Авр". Щодо його статті в канадійській ґазеті, то воно троха не так, як представлено.

Каже, що не закидає д-рові Мишузі злої волі, тільки твердить, що добра воля — замало. Можна мати добру волю і зробити лихий вчинок, за який інші терплять. Треба було взяти іншу тактику. В канадійській ґазеті він помістив свою статтю тому, бо у власній ґазеті йому відмовляють місця. Зокрема про Союз він писав тому, бо в Новім Шляху була стаття д-ра Скигара, в якім той говорив, що У. Н. Союз витрачає великі суми на відчити в Колюмбійськім університеті. Такі ходили чутки. Треба було вияснення.

М. Мурашко запитує Кедровського, чи не краще булоб запитати Союз, як стоїть справа з тими сотками тисяч, ніж брати писання д-ра Скегара як вже довершений факт?

В дальшій дискусії делеґат в. 206 зрезиґнував з голосу, бо справа вияснена. Дел. в. 237 питає, чи були заходи видобути заморожені гроші?

М. Мурашко відповідає, що Союз робить потрібні старання у цій справі.

Дел. в. 337 резиґнує з голосу, а також дел. в. 374, бо справи вияснені. Дел. в. 217 питає, чи всі робітники „Свободи" є членами У. Н. Союзу. М. Мурашко: — Всі робітники „Свободи" є членами У. Н. С. Дел. в. 217 далі питає, чи хтось зпоміж тростістів, або взагалі головних урядників, чи знова робітників дістає якесь „комишен"?

М. Мурашко відповідає, що ні. Всі працюють на засаді тижневої, чи місячної платні, крім одного, що колектує ренти з союзових домів. Той працює на засаді „комишен".

Дел. в. 345 резиґнує зо слова, бо справа вияснена. Дел. в. 280 питає, чому не були поміщені всі проєкти? І чому Союз не містить більше грошей в стейті Пенсилвенія? Також питає, чи „Свобода" є зовсім незалежна, чи конвенція має право до неї, зокрема до надавання їй напрямку? Чи члени мусять її передплачувати?

М. Мурашко відповідає, що всіх проєктів було 71. Не всі поміщені, бо багато з них подібні до себе. Одначе всі проєкти, чи вони були поміщені, чи ні, були передані для розгляду статутовій комісії. Справа льоковання грошей належить до точки „нового бизнесу". Конвенція може й повинна надавати напрямок свому орґанові „Свободі". Щодо передплати „Свободи", то ця справа є обнята статутом У. Н. Союзу.

Дел. в. 193 запитує чому полишених зо „Свободи" $19,000 уряд У. Н. С. умістив в адміністраційний фонд, а не в резервовий?

М. Мурашко: — Бо ті гроші вийшли з бизнесу „Свободи", а тому належать до адміністраційного фонду.

Дел. в. 193 питає, звідки і з якого фонду беруть грошей на закупно машин? М. Мурашко відповідає, що з адміністраційного фонду.

Слідуючі делеґати, з огляду на задоволення їх запитів в попередних відповідях, відтягнули свої голоси: 333, 330, 273, 132, 122, 391, і 145.

Дел. в. 45 бажає вияснити справу віку одного їхнього члена, якому закинено з головної канцелярії, що вік неправильний. Мурашко відповідає, що найкраще про це ще раз написати до головної канцелярії. Дел. відділів 100 і 219 відтягають свої голоси. Дел. в. 300 запитує, хто на будуче назначуватиме місце конвенції? Предсідник відповідає, що ця справа належить до іншої точки нарад. Дел. в. 105 відтягає голос. Дел. в. 29 запитує, чи правда, що У. Н. Союз доплачує по сто долярів щомісяца, щоб вдержати „Свободу"? Чи можливо, щоб „Свобода" вдержалась сама так, як вона тепер є?

М. Мурашко відповідає, що У. Н. Союз платить „Свободі" щомісяця по $3,595, як передплату за ґазету для членів. Крім того за „Віклі" платить по $475. Коли брати під увагу, що „Свобода" містить ріжні Союзові оголошення, відділові збори, та місячні, річні і конвенційні звіти, то треба ствердити, що Союз не доплачує за „Свободу".

Дел. в. 21 запитує, які процеси мав У. Н. Союз, що коштували $5,000? М. Мурашко відповідає, що сума $5,000 представляє правні видатки при виплатах посмертних запомог, та інші леґальні розходи.

Дел. в. 74 відтягає голос, те саме робить дел. 153. Дел. в. 367 закликає, щоб делеґати не мішали старих справ з новими і не мішали довершеної роботи з тою, яка щойно мається виконати.

Заступник голови І. Кузь заявляє, що дискусія над звітом предсідника вичерпана. Дел. в. 292 ставить внесок, а піддержали дел. вв. 375, 305 і 152, щоб уділити головному предсідникові У. Н. Союзу вотум довіря. Внесок перейшов одноголосно.

М. Пізнак пригадує про фотоґрафію, та на бажання делеґатів заявляє, що наради чергового дня зачнуться в девятій годині рано. На внесок дел. від. 146, піддержаний дел. від. 20, замкнено наради цього дня в 8:30 вечером.

ТРЕТИЙ ДЕНЬ КОНВЕНЦІЙНИХ НАРАД.

Голова М. Пізнак відкрив збори і покликав секретара Е. Ляховича до прочитання протоколу з попереднього дня нарад. По прочитанні розвинулась дискусія над протоколом. Дел. в. 315 В. Кедровський, домагається, щоб д-р Мишуга дістав для протоколу не лиш уривки його стать, але цілі статті, в яких він виступає проти Союзу. Заявляє, що він ніколи не писав такого, що, мовляв, д-р Мишуга віддав Карпатську Україну Гітлерови? Вкінці спростовує, що ніколи не твердив, що У. Н. Союз видав на університетські курси в Ню Йорку $250,000, лише писав, що ходять такі чутки. Дел. в. 25, д-р Мишуга, робить до протоколу такі додатки: 1) Цитати зо стать Кедровського він подасть при іншій точці нарад, а саме при внесках і запитах. З тим треба докладно поступати; бо п. Кедровський вже грозив позовом. 2) Промова через радіо була в українській мові і її не треба було перекладати. Краєві ґазети передали її зміст з заввагами, що аж тепер вони спокійні за долю Карпатської України, бо довідались цілу правду. Опісля та промова була перекладена на мову англійську і французьку. Дел. в. 44 заявляє, що він з голосу не зрезиґнував, тільки не хотів говорити, бо справа була вияснена в попереднім запиті і відповіді. Голова завважує, що то саме мав на увазі конвенційний секретар. Дел. д-р Ґалан, говорить, щоб до робітника, який працює в Союзі на основі „комишен" додати, що його комишен виносить 2%. Дел. в. 275 поставив внесок, піддержавий делеґатами вв. 24, 86, 23, щоб приняти протокол. Принято одноголосно.

Конвенція приступає до дальших дискусій над звітами головних урядників. На чергу приходить дискусія над звітом головного містопредсідника Гр. Германа. Голосяться до слова делеґати відділів: 29, 44, 304, 76, 316, 20, 106, 231, 235, 239, 292, 221, 294, 50, 39, 45, 147, 14, 345, 92, 230, 348, 145.

Дел. в. 29 питає, скільки користи принесла спортова дружина в Вилкес Бар, Па. Чи скористав з того Союз? А також питає, чому містопредсідник Герман не приступив до союзового комітету, що створився в їх околиці, та чому з тим комітетом не співпрацював?

Г. Герман відповідає, що доки не було спортової дружини, все союзове життя спало, відділи не виказували життя. Як наступили спортові змагання, все оживилось. Це відноситься також і до інших місцевостей. Щодо комітету, то коли є комітет зложений з діяльних союзовців, він, як головний урядник не мусить до нього належати. Одначе він бував на всіх орґанізаційних зборах, які скликував комітет. Дел. в. 44 запитує, які особи найбільше займаються спортовою акцією? Герман відповідає, що це важко провірити, бо треба булоб йти до кожного окремого клюбу, щоб про це довідатись. Дел. в. 316 запитує, чому поусувано зо спортових дружин тих спортовців, що не належать до У. Н. Союзу? Герман відповідає, що в початках ми дозволяли, щоб по спортових дружинах було також по кілька не-союзовців. Це показалось непрактичним, а тому тепер дружини складаються тільки зо самих членів У. Н. Союзу. Бо в спортовій дружині члени дістають ріжні піддержки від Союзу. Чому мають з того користати несоюзовці? Стремління спортової акції в У. Н. С. було приєднати до У. Н. С. найбільше молодих членів. Це була ціль. А були такі спортовці, яким на умі був виключно спорт і до Союзу вони зовсім не хотіли вступати.

Дел. в. 20 запитує, скільки дружини в Шікаґо дістали піддержки з Союзу, а скільки в Дітройті? Герман відповідає, що в 1938 виплачено шікаґовським дружинам одноразову підмогу в висоті $250. Опісля в наступних роках давано деяку піддержку шікаґовським дружинам окремо. Там повстали були сильні спортові дружини, ріжних родів.

Дел. в. 332 завважує, що ці справи вже надруковані в звітах і шкода тратити на них час. Дел. 206 в. питає, чи дружинам виплачувано тільки кошти подорожі, чи також які інші кошти? Герман відповідає, що крім коштів подорожей були деякі інші нагороди, як ось ріжні спортові трофеї, які давано тим дружинам, що вибивались понад інші. Дел. в. 221 питає, чи тих $20,000, які витрачено на спортову акцію, принесли для Союзу яку користь? Чи приєднали для нього багато молодих членів? Герман відповідає, що користь була. А Союз давав лиш там піддержку, де вже проявлялась якась акція і тим він ту акцію скріплював. Зазначує, що на цю акцію не витрачено $20,000, але коло $11,000. Дел. в. 235 питає, якими мірами руководився Союз, коли давав підмоги на дружини? Герман відповідає, що підмогу давано всім спортовим дружинам. Ця поміч залежала від того, якого роду спорт дана дружина управляла. Дел. в. 239 запитує чи дружини принесли багато хісна, зокрема, чи дали багато членів для Союзу? Герман відповідає, що це кожний повинен сам ствердити на місци. Дел. в. 50 говорить, що відтягає свій голос, бо справа, яку мав на думці, вже вияснена. Дел. в. 39 запитує, як віднеслась сама молодь до спортової акції? Чи кооперувала? Герман каже, що та молодь, до якої підходив Союз шляхом спотової акції, вбільшости вже була зорганізована. Зацікавлення і співпраця з боку цеї молоді постійно росло і росте далі. Це було навіть в інтерес самої молоді, яка з того також користала. Дел. в. 45 питає, чи краще орґанізувати молодь при відділах, чи в окремих дружинах і клюбах? Герман відповідає, що на це є ріжні думки. Та здається, краще орґанізувати молодь в окремі клюби? Дел. в. 106 запитує Германа, чому він не прибув на час змагань шікаґовських дружин? З цього вийшло опісля непорозуміння і шкода. Герман відповідає, що не міг скорше виїхати поїздом і тому пізно приїхав. Та колиб тамошні дружини між собою були згідливіші, цеї шкоди не булоб. Дел. Коваль ставить запит, кілько платні Герман дістає за свою працю в спортовій акції? Герман відповідає, що не брав жадної платні, крім дієти, яку побирав, коли їздив для справ спортової акції. Дел. в. 345 заявляє, що завдяки спортовій акції він приєднав до себе 19 нових молодих членів. Ставить внесок, піддержаний вв. 292 і 204, щоб дати вотум довіря. Внесок перейшов одноголосно.

Приступлено до дискусії над звітом головної містопредсідниці пані Марії Малєвич. Дел. в. 348 ставить внесок, щоб без дискусії приняти звіт і дати їй вотум довіря. Внесок піддержав дел. в. 51. Внесок перейшов одноголосно.

Приступлено до дискусії над звітом голов. рекордового секретара Дм. Галичина. Голосяться до дискусії делеґати таких відділів: 61, 54, 361, 155, 239, 62, 121, 18, 179, 83, 206, 295, 86, 324, 175, 90, 216, 317, 147, 292, 369, 146, 133, 230, 277, 276, 36, 146, 235.

Дел. в. 61 питає, з якої причини не поміщено в ґазеті їх проєктів? Д. Галичин відповідає, що в тій справі вже дав вияснення гол. предсідник і шкода тратити щераз на це час. Дел. в. 54 питає, чи ті орґанізатори У. Н. С., які працювали в останніх роках з рамени У. Н. С. принесли який успіх? Чи вони були потрібні? Д. Галичин відповідає, що без сумніву принесли користь. Справа орґанізування членів, це найважніша справа Союзу. Над нею екзекутива і цілий головний уряд постійно застановляються і шукають способів, щоб діставати для орґанізації якнайбільше нових членів. Головні урядники були тої думки, що добре булоб дістати для Союзу молодих орґанізаторів, які підійшлиб може скорше до молоді. Але коли прийшлось це перевести в життя, показалось, що тяжко це зробити, бо трудно було знайти таких молодих осіб споміж нашої молоді, які малиб охоту працювати для Союзу. Тому треба було задоволятись старшими орґанізаторами. Коли мова про тих кількох старших орґанізаторів, які нині має Союз, то вони зорґанізували 25% того членства, яке за останні чотири роки прибуло до У. Н. Союзу. Ось це вже є доказом, як корисною була їх праця.

Дел. в. 361 запитує, чи в звіті подано число членів по особах, чи по грамотах. Д. Галичин відповідає, що по грамотах, а це значить, що може бути в данім відділі більше грамот, ніж самих членів. Дел. в. 155 резиґнує з голосу, бо справа, яку мав на увазі, вже висвітлена. Дел. в. 239 питає, чи творення окремих молодечих відділів показалось практичне? На що потворено старші відділи в таких околицях, в яких вже були відділи У. Н. С.? Д. Галичин відповідає, що впродовж останніх років члени екзекутиви були завжди такої думки, що треба іти на зустріч бажанню молоді щодо творення окремих молодечих відділів, щоб у такий спосіб дати молоді нагоду мати свої власні відділи, якими вона сама управлялаб та рядилаб. Бо з боку молоді були нарікання, що старші старшують над молодшими, та перечуть їм все, що вони не почалиб. Отже треба було ці нарікання усунути. Але практика показує, що творення окремих відділів з молоді не завжди було корисне, головно, коли такого відділу нема кому повести. Бо найбільшою відємною стороною таких відділів є те, що їм звичайно бракує провідників, які хотілиб виконувати працю урядника відділу. І коли нема з кого вибрати урядників, то такий відділ, або розпадається зовсім, або його прилучується до якогось старого відділу. Та все таки ми вже маємо певне число таких молодих відділів, які гарно розвиваються, бо мають власне відповідних урядників. Добрий спосіб для зацікавлення молоді Союзовою працею є також такий, коли старші відділи допускають потроха по своїх відділах молодих до проводу та спільно з ними працюють. Фактом є, що було кілька таких випадків, де Союз мусів творити нові старші відділи там, де вже були відділи У. Н. С. Але до цього змушували його місцеві обставини, наприклад якась політична чи релігійна боротьба. Люди ділилися на два табори і не хотіли разом співпрацювати. Колиб їх не розлучено, то відділ потерпів би ще більше. Дел. в. 52 А. Пашук, говорить, що, як виказує звіт, то нових членів зорґанізовано приблизно 8,000. Але в тім числі лиш 1,400 молоді. Решта, це старі люди. А старі люди, як вже сказав нам д-р Кібзей, по 52 році життя скоро вмирають. Що нам з тих членів, що заплатять нам вкладки за один рік; або два, а опісля за них треба виплатити посмертного пятьсот, тисячу, чи більше долярів. Фактично, це не прислуга для орґанізації, тільки втрата. Друга справа — деякі орґанізатори У. Н. С. приходили до людей, і не переконавши їх, виповняли аплікації, опісля повідомляли головну канцелярію, що ось вони приєднали члена. Головна канцелярія з черги слала їм грамоти, а тоді показалось, що ці люди навіть не думали належати до У. Н. С. Чи за таких членів орґанізатори також діставали комісове? Чи добре ми на тім вийшли?

Д. Галичин: — Це не відповідає правді, начеб то Союз приєднав лиш 1,400 молодих членів на вісім тисяч. Він приєднав 1,400 до молодечого департаменту. Решта це дорослі члени, але вони не мусять бути старі. Якраз в тій решті, яку дел. Пашук називає „старими", є 62% нижче 50 року життя.

На тих членах, які по зорґанізованні скоро відпадали, Союз не тратив, бо він не виплачував орґанізаторові нагороди за такого члена. Орґанізатор дістає нагороду, коли новий член є принаймні 6 місяців у Союзі. У деяких випадках, головно у випадках малолітних членів, стягнені вкладки не покривали вповні нагороди, але зате вкладки старших членів, що відступали, покривали вповні. Загально можна ствердити, що одно покривало друге, так що втрат не було. Дел. в. 18 зрезиґнував з голосу, бо справа вияснена. Також зрезиґнував дел. в. 179. Дел. в. 81 запитує, яка є резерва для членів старого роду обезпечення? Д. Галичин відповідає, що оцінка грамот тих членів виносить тепер коло 115%. Ця оцінка може скоро зменшитись, бо беручи під увагу маленьке число членів у старім роді, смерть навіть кількох членів причиниться зараз до значнішої обнижки оцінки, а тим самим і до підвишки вкладки таким членам. Тому добре булоб, колиб ці оставші члени старого роду обезпечення чимскорше перенеслись до нового року обезпечення. Дел. в. 206 запитує чи орґанізатор У. Н. С. має якісь специяльні нагороди? Д. Галичин відповідає, що ті нагороди вони дістають після умови, залежно від числа зорґанізованих членів. Дел. в. 275 пропонує, щоб на 12 год. закінчити передполудневі наради, бо буде збірна фотоґрафія. Дел. вв. 86, 324, 235, резиґнують з голосу, бо їх справи вже вияснені.

(Дальше буде)

Вісти з „Того Світа"

(Надіслане з Европи).

Іншим словом цього не можна назвати. Адже ж совєтське життя відділене від іншого світа непереходною стіною, через яку далеко тяжче переступити, ніж через старий китайський мур. Московський цар Петро I., за виразом поета Пушкіна, „прорубав вікно до Европи", коли заложив місто Петербург 1793 року. Через двісті літ „з гаком" у Москві прийшла така влада, що те „вікно" затулила і обплутала колючим дротом". Тому кожний, хто тим чи іншим способом міг вибратися останніми часами з СССР, для нас — „виходець із того світа". Так як колись були улюблені оповідання про „ходження душ митарствах", так тепер кожний українець з великим інтересом прислухається до слів „воскреслих із мертвих" наших земляків, що мали щастя видобутися з „червоного раю". Тих увікачів і переселенців є найбільше з недавно занятих совєтською владою територій: із Західньої України, з Західньої Білорусі, з Буковини й Басарабії, з Литви, Латвії та Естонії. Молодий українець, котрому ледве минуло 20 років, пише нам про свої митарства. Батько його — родом з Галичини, жив до березня 1939 року на Карпатській Україні. Хлопець брав участь у боях Карпатської Січі з мадярами, пізніше проскочив у Галичину, де жив нелеґально аж до катастрофи польської держави в вересні 1939 р. Коли прийшла на Західню Україну совєтська армія, він уже не встиг утекти і лишився у Львові. Записався, як студент університету. На студентське життя не нарікає, лиш не вподобалося йому, що всюди приходять на перше місце не-українці. Про долю заарештованих українських діячів — д-ра Дмитра Левицького, Кузьмовича, Старосольського і ін. Знав лиш те, що за них старалися деякі „безпартійні" діячі, що тепер у ласці совєтської влади, але визволити їх не пощастило. Каже, що совєтська влада на Західній Україні ставиться прихильно до деяких українців, що були переслідувані польськими урядами. Наприклад, відома Іванна Блажкевича зорганізувала в Денисові гімназію („десятирічку"). Держить її покищо те, що якраз перед польсько-совєтською війною польські поліціянти були тяжко її скатували. Але таке наставлення совєтської влади не має загального характеру, бо, наприклад, багатьох українських націоналістів і комуністів-троцькістів совєтська поліція нищить безпощадно, хоч ці люди сиділи в польських темницях та в концентраційних таборах. Загально, кажуть, совєтський режим дуже недовірчивий і мстивий, хоче довідатися про все минуле людини і карає за ті вчинки, що були зроблені ще перед приходом совєтської влади на Західню Україну. Але — колиб самі вчинки, але й слова і думки з минулого часу підлягають карі! Наш земляк у цьому бачить велику слабість совєтського режиму, бо большевик не вірить у силу своєї ідеї, не надіється переконати своїх противників словами і ділами, через те береться їх нищити. Тому першим ділом совєтських урядів є „анкета" (запитник). На ці питання, де, коли і чим був, що робив і т. д. мусить кожний дати точну відповідь, а хто не признається відразу, то потроху самі доберуться „по ниточці до клубочка".

На початку совєтська влада головну увагу звертала на українську інтелігенцію, але дальше почала натискати й на провідних селян. Так, на Снятинщині, на Покутті, засуджено на вісім років тяжких робіт Теофіля Ляшкевича, дуже діяльного, молодого селянина, і Миколу Гнідана. Ті люди, що не мали „політичного гріха" за собою або що на них не знайдено публичних документів, сяк так крутяться на світі. Особливу ласку від совєтських урядів мають деякі з безпартійних професорів, як напр. Іван Крипякевич, український історик, й інші. В цьому дехто бачить знак політичної директиви з Москви, що хоче показати своє „украйнофільство". Деякий час ректором університету у Львові був комуніст Марченко, що поводився з професорами та з студентами зовсім коректно.

Приватну торговлю в Західній Україні вже в грудні 1939 року обмежено так, що з неї не зосталося нічого.

Куріозна подробиця: відома стигматичка Настя Волошинівна, що рік перед війною вступила була до Василіянського манастиря, перебуває тепер на приватній кватирі. Большевики на початку непомалу збентежила була відважна постава греко-католицького духовенства в Галичині. Хотіли вони, щоб митрополит А. Шептицький „добровільно виїхав" зі Львова, але він відмовився. Зразу священників не займали, бо бачили велику привязаність населення до своєї церкви. Але незабаром взялися з іншого кінця: зорганізували „товариства безбожників" по містах і по селах. Оттоді вже не влада, а, мовляв, „саме населення" не хоче церкви й попа. Колиж доходило до опору людности, що обороняла церкву проти „безбожників", то влада ставала на боці безбожників і священика вночі вивозила десь на схід.

У відносинах між совєтськими службовцями українцями та москалями помітний дух погорди у москалів і ненависть серед українців, хоч ці люди пройшли однакову совєтську школу і належать до молодого покоління. Навіть мову свою, українці мусять передрукувати так, як Москва наказує, і при москалях говорять таким „язичієм" з людьми „для обряду", а в приватних розмовах стараються уживати чисто-українських виразів.

Бе в очі величезна, небувала ріжниця між „горою" й „низами" в совєтському апараті, таких ріжниць, просто кастових, тяжко собі уявити. Великі совєтські пани - достойники не то що не засідають при „товариських обрядах" за один стіл з нижчою партійною масою", але навіть не за окремий стіл у тій самій салі. При спільних прийняттях і нарадах совєтські достойники мають зовсім окрему кімнату, куди нікого з сірих одпартійців не пускають. У достойників у руках є сила грошей і велика тяга показувати своє „щасливе і веселе життя". Все хочуть мати з блиском і з позолотою. Щось таке, як за уряду директорії у добі французької революції.

В розмовах з українцями-вояками червоної армії можна було, на диво, зустрінути у багатьох тверду національну свідомість. Галицько-волинське життя впливало на масу червоної армії розкладово, а тому ту частину війська відразу забрали на північ, на фінський фронт.

ВІДКЛИКАЮТЬ ЖІНОК З МОСКВИ

ТОКІО. — Японія таки заклопотана з приводу нової війни. Уряд візвав японську амбасаду в Москві зарядити негайний виїзд з совєтської столиці японських жінок і дітей. Японія журиться тим, що тепер Німеччина має поконати Велику Британію, Злучені Держави і СССР. А це забагато. А якби це Німеччині вдалось, то вона тоді зросла б у таку велику силу, що Японія сталаб для неї такою малою прищіпкою, якою є нині Італія. Отже кудиб не повертати, виходить для Японії недобре.

НАЙНОВІШИЙ ТЕАТР ВІЙНИ.—Карта показує арену двох головних наступів німецької армії проти совєтської Росії: вгорі йде північна атака через Фінляндію, далі на полудне йде середня атака зо Східньої Прусії на Литву й інші балтійські краї. Ще далі на полудне починається південна офензива, що йде з Польщі й Румунії на Україну. З неї карта показує лише найбільше північну частину, бо місто Берестє Литовське, що вже впало в німецькі руки.

Віктор Купченко.

НАЧЕРК УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ ТВОРЧОСТИ В КАНАДІ

(Ця стаття була призначена до ювилейного числа канадійського часопису „Українські Вісти").

П. В. Чайковський, б. манітобський учитель, також віршував десь у 20-тих роках. Одна з його пісень („Нічень-ко-нічко зоряна, ясна") була в свій час дуже популярна. Написав також одноактівку-жарт „Горнятко кави".

Олександер Максимчук написав кільканадцять оповідань з життя нашого народу в Канаді, з яких деякі замітні своєю обсервацією. В однім з його оповідань говорить старий український піонір до одного ледаря: „Як би ми так були робили як оце ти, то ще й до сьогодні Канада булаб у Галифаксі..."

Симон Ковбель почав містити свої вірші в канадійських часописах та календарях десь від 1916 року. Пише їх і до сьогодні. Його вірші звичайно вдатні, деякі талановиті. Однак він визначився в канадійсько-українській літературі як драматург. Перший його драматичний твір „Дівочі Мрії", що появився книжкою в 1921. році, грали по цілій Канаді, міжтим і в Вінніпеґу — з великим успіхом. Як драматург, дуже ріжнобарвний, багатий у сценічні образи, повний акції. Він переплітає свої твори співами й танцями. Написав другу драму „Ляхо-Татари" та сценічну візанку правдиво хороших „Великодніх гаївок". Крім цього написав кілька одноактівок. Пише й оповідання.

Десь від 20-го року почав містити в часописах свої вірші й оповідання з канадійського життя **о. П. Божик**, автор історії „Церков Українців в Канаді". Три роки тому він видав велику збірку своїх віршів п. заг.: „Канадійська Муза". Його оповідання є кращі за віршовані твори, деякі з них написані так живо, й талановито, що хочеться їх читати. Як добрий спостерігач, він пише дуже цікаво свої подорожні спостереження.

Одним з плодовитих українських повістярів, що писали на цьому континенті, це поводенний іміґрант **Дмитро Тягнигоре**. В Канаді появилось його повісті й оповідання в чотирьох книжках — перші дві перед трицятими роками, третя 1936-го і четверта — 1938 року. Теми до своїх писань бере з нашої історії, головно козаччини, а також недавньої української визвольної війни та повоєнних часів; багато розказує він також про життя нашого народу тут за морем.

Т. Дмитренко це також поводенний іміґрант до Канади. Пише вірші, переважно патріотично - громадські. Переклав канадійський гимн „О Канадо".

Володимир Купченко, що приїхав до Канади 1920. року, написав ряд нарисів з воєнних переживань нашого народу в Рідному Краю, а також з життя нашого народу в Канаді. Написав також багато віршів. Так свої оповідання як і вірші містив лиш у часописах та календарях. Свої вірші пише ріжною метрикою, ліричні або бойові. Як палкий і щирий у слові, він такий і в письмі. В 1939. році деякі його вірші причитано було у Львові на мистецько - літературних сходинах. „Його „Смуток" друкував „Літературно - Науковий Вістник" у Львові. Написав кілька віршів і по англійськи, які містив в англійській щоденній пресі.

Михайло Петрівський написав кілька коротеньких оповідань для молоді. У 1929. році вийшла книжкою на 154 сторін його повість п. з. „Магічне місто". Є це одна з більших белетристичних праць написаних і виданих у Канаді. За темою авторові послужило місто Маямі на Флориді.

Після війни почала була віршувати **Тетяна Кройтор**. Від кількох років затихла.

В 1927. році видав свою збірку віршів **Іван Данильчук**.

Віршує також **Іван Новосад**.

Катря Новосад почала писати по війні. Її твори характерні жіночий душі — дуже милі. Оповідає й віршує.

Онуфрій Івах це канадійський вихованець. Почав писати від 1920-тих років. Свої писання містить у часописах та календарях. Першу збірку своїх віршів п. з. „Боєва сурма" видав він у 1924. році. В тій книжечці вмістив вірші боєві. На один з них відгукнулася польська преса. Другий його вірш „Вставай, Литво, вставай!" був передрукований в оригіналі й у перекладі на литовську мову й уміщений у столичній литовській пресі та продекламований з радіомережі в Ковні. В 1933. р. Івах випустив книжечкою поему про Сковороду, але та книжечка не мала того успіху, що перша. В 1936 році видав Івах книжкою свою повість „Голос Землі", якою зробив першу спробу представити в більшій повісті історію українського іміґранта - фармера в Канаді. Ще одна його заслуга є в тім, що він дуже майстерно переклав на англійську мову 39 українських пісень, що вийшли книжечкою. Ті пісні він поділив на народні й модерні, й перших переклав 10 а других 29. Щоб ознайомити чужинця з тією частиною української словесної культури — з народньою піснею, він познайомлює чужинного дослідувача зі специфічним способом українського пісневору, — яка метрика і віршове наголошування є в українських творах епічних, обрядових, „коломийкових та козачкових, бо вони цілком ріжняться від загально прийнятого в Західній Европі грецько - латинського способу віршування.

Саскачеванський учитель **Іван Корчинський** написав у 1928. році драму з княжої доби п. з. „Княгиня Кобзар" яку вмістив у „Канадійськім Українці", що виходив у Вінніпеґу. Фабула драми така, що княжна перебирається за кобзаря, йде в половецьку землю, вирятовує князя й вертається з ним в Україну.

П. Остапчук, що приїхав до Канади в 1929. році з Великої України і, як драматичний професіональний артист, відразу обняв був провід українських драматичних вистав зразу в Вінніпеґу, а потім і в других канадійських містах. В Канаді написав три драми та вісім комедій, що вийшли окремими відбитками. „В пазурях чека" ознайомлює автор канадійську суспільність з діяльністю чека в Україні: про її криваві діла. „У смерті Скрипника" виявлений у всій наготі московський імперіялізм супроти України, а також те, як до невчасі затуманені комунізмом наші Скрипники приходять до голови по розум. „Галичина в вогні" це образ польської пацифікації в 1930. році. Його комедії такі: „Совєтський розвід", „Свищемо на кризу", „Свій до Свого", „Чудовий зять", „За женихами", „Слово як горобець", „Пригоди зі штанами" і „Чорт". Всі вони, крім „Совєтського розводу" з канадійського життя. Як драматург, Остапчук дав український літературі в Канаді добрий вклад. Він пише під псевдонімом: П. Пилипенко.

(Дальше буде).

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Р. Г., Асторія, Л. Айл. — Ніколи не робимо цього, щоб зводити якусь „особисту" боротьбу і використовувати для цього часопис. Редактор, що так поступав би, надуживав би свого становища. І саме тому ми не знайдете в „Свободі" ніяких відповідей на десятки, коли не сотні ріжних нападів, клевет, паплюжень, а навіть провокацій, коли вони чіпають „особисто". Не використовуваю у статтях теж і Ваших письм. Те, що було в статтях „Свободи" є збірною відповіддю на ріжні явища, на статті в ріжних газетах чи журналах, а також і на письма, які надсилають до редакції, в яких представляють нам читачі ріжні суспільні недомагання і прохають забрати щодо цього прилюдно слово. Нема тут ніякої „пімсти" на якихсь особах, ні на організаціях. Булоб дуже а дуже погано й сумно, колиб у таких важких часах як теперішні не знайшлося в редактора, що займає відповідальне в громадянстві становище, настільки патріотизму, характеру, моральної й почуття громадянської відповідальности, щоб писати без жовчі. Але буває, що мусите сказати тверде і рішуче слово, хочби воно для когось, чи навіть і для організації, було дуже прикрим, бо загальне добро, кінець кінців, мусить станути вище поблажливости до особи чи групи. Зо свого боку радо витаємо кожне письмо зо заввагами не для друку, чи тими, що призначені до друку. Ставимо одну тільки вимогу: писати культурно! Бо коли не маємо до себе взаємної пошани і довіря, так пощо взагалі писати?

Першу друковану мапу доріг було видано в Нірембергу при кінці 15-го століття як провідник для паломників, що ішли на прощу до Риму.

ДЖЕКЕЛІН КОКРЕН, американська летунка, що тепер займається перевозом літаків з Канади до Англії. Власне недавно тому вона переїхала туди великим бомбовиком.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

РАЧЕСТЕР, Н. Й.

На народні потреби.

Дня 25. травня о. В. Турула відправив панахиду за українських героїв і на ту тему виголосив патріотичну промову.

З цеї то нагоди заряджено збірку в церкві на народні потреби яка принесла $8.72. П. Питулий зложив $1, а решта дрібними.

В панахиді взяли участь: Сестрицтво Пресвятої Богородиці, 17. від. Самостійного Золотого Хреста, братство св. Йосафата, і братство св. Николая.

Параня Росодовська.

НЮ ЙОРК, Н. Й.
НАДЗВИЧАЙНІ ЗБОРИ КОМІТЕТУ ВІДДІЛІВ У.Н.С.
відбудуться
В ЧЕТВЕР, 26. ЧЕРВНЯ,
в 8. годині вечір
в „КАРПАТІЯ ГАЛИ", 217 Іст 6. вул.
Проситься всіх відділових урядників прибути на ті збори.
ЗА КОМІТЕТ ВІДДІЛІВ У.Н.С.
І. Гузар, голова
М. Ликтей, секр.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМ САМИМ СТАВАЙТЕ СПІВВЛАСНИКОМ ШІСТЬ МІЛІОНОВОГО МАЄТКУ ЦЕЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.

ПОДАЄМО ДО ВІДОМА ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ ЗО СКРЕНТОН, ОЛИФАНТ, ТЕЙЛОР, АВОКА, МЕЙФІЛД, СІМСОН, що
ОКРУЖНІ СОЮЗОВІ ЗБОРИ
відбудуться
В НЕДІЛЮ, 29. ЧЕРВНЯ (JUNE 29, 1941)
в годині 4. пополудні
у ДОМІ У. Н. СОЮЗУ, 202 ГРЕНТ СТРІТ, ОЛИФАНТ, ПА.
На ці збори запрошуємо всіх урядників, усіх делегатів 20-тої конвенції, та членів з вище згаданих місцевостей. На тих зборах обговоримо про нашу Союзову працю, яку ми тепер по конвенції повинні повести. Тому всі урядники й делегати повинні конечно бути на тих зборах. 145-6
ЗА ОКРУЖНИЙ СОЮЗОВИЙ КОМІТЕТ:
О. Запоточний, предсідник
А. Тарас, секретар Д. Хомин, касієр

ПОВІДОМЛЯЄТЬСЯ ВІДДІЛИ У. Н. СОЮЗУ чч.: 1, 2, 7, 9, 28, 31, 78, 85, 90, 98, 186, 189, 201, 228, 164, 231, 242, 265, 305, 314, 333, 365, 369, 382, 426, 429, 430, 436 і 445, що
ОКРУЖНІ ЗБОРИ
згаданих відділів відбудуться
В НЕДІЛЮ, 29. ЧЕРВНЯ (JUNE 29, 1941)
В ГОДИНІ 2-гій ПОПОЛУДНІ, В ПАЛМЕРТОН, ПА.
в УКРАЇНСЬКІЙ ЦЕРКОВНІЙ ГАЛІ на DELAWARE AVE.
Кожний вище згаданий відділ повинен конечно мати свого представника або представників на згаданих зборах. Проситься відділових урядників звернути на це пильну увагу і бути присутніми на означених зборах.
Дм. Капітула, предс.; 134,45
Іван Чепа, мол., секр. Онуфрій Костюк, кас.

УВАГА! ШЕРОН—ЙОНГСТАВН—НЮ КЕСЛ Й ОКОЛИЦІ! УВАГА!
Старанням укр. прав. громади в Шероні відбудеться тут
ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ
з концертовою й спортовою програмою
В НЕДІЛЮ, 29. ЧЕРВНЯ (JUNE 29, 1941)
в знанім вже городі в MASURY, OHIO, Rd. 62.
В програму входять: точки спільних хорів, Бандуриста з Йонгставн, Сурми з Ню Кесл й Кобзи з Шерону. Січові вправи дітей школи всіх трьох цих громад і нац. танці школи Авраменка. Перегони й інші спортові змагання. Концертова програма в руках о. С. Мусійчука. Будуть і місцеві за позамісцеві бесідники. По програмі будуть танці до пізньої ночі при добірній музиці й смачній перекусці. Вразі дощу програма буде в парохіяльній салі при Кларк вул., Шерон, Па. Проситься Шановне Громадянство взяти в цім Дні численну участь! Поч. у годині 1. пополудні.
Комітет: Ю. Кульчицький, О. Попів, В. Волошин, О. Лисогір, М. Гондер, М. і В. Цап.

ОЛЕКСА КУЗЬМА.

З ІСТОРІЇ ОДНОГО КУРІНЯ

(З боїв під Львовом)

I.

Коли тільки вийду на Високий Замок у Львові, щоб розкошуватись пишною панорамою довкола міста, все мої очі спиняються з особлившою увагою на північно-східній околиці, що обіймає села Лявки муровані, Сороки, Каміннопіль, Підбірці і Лисиничі, з ліском по середині долини Полтви. Цей район, замкнений двома залізнодорожними лініями: Львів—Стоянів і Львів—Підгайці, був зимою 1918-19 видовищем боїв, що їх зводив з поляками мій курінь, боєва одиниця, якого організатором і першим командантом був я. Роки минули від того часу, а всетаки коли дивлюсь з гори на ті спокійні тепер людські оселі, заняті мирними турботами, мене роєм обсідають спомини тодішніх подій, образи давно прогомонілої воєнщини виринають в моїй уяві немов живі і я все рішаюсь заглянути до записок з тих часів та не жду на кращі умови, дещо з них оголосити друком. Розуміється, не для самохвальби, ні догани іншим, бо такі бої зводились тоді на цілім фронті довкола Львова, але для тієї історії, що має бути вчителькою життя.

Після виходу українських військ зі Львова памятної ночі з 21. на 22. листопаду 1918 р., в селі Куровичах, 30 км. на схід, утворився операційний центр оружної сили, що мала здобувати столицю краю від сходу. Була це команда „групи Схід", що розташувалась на фільварку графа Потоцького. Шефом цеї команди став сотник УСС, Букшований. Організувати боєві сили й слати [illegible] відповідає за це лиш д-р Машуга, під Львів — було першим й завданням. Взагалі після львівської невдачі українська армія зачинала тоді від самого початку наново організуватись. Крім одних Українських Січових Стрільців, що задержали свою формацію в цілости, все інше треба було наново творити, від споду до самої гори. Творилась наново й начальна (головна) команда, спершу в Бережанах, а потім у Ходорові.

І мені судилося брати участь в тій роботі. В Куровичах в останніх днях листопаду я дістав приказ зорганізувати другий курінь українського полку імени кн. Льва. Назва полку походила зі Львова, де названо так 15-тий полк бувшої австрійської армії. Перший курінь був утворений в Куровичах протягом одного тижня сотником В. Черським і дня 30. листопаду він відійшов на боєві позиції. Творення цього куріня пішло гладко, бо мав все готове: мужву, зброю, технічне заосмотрення і боєвий досвід зі Львова. Були це останки ріжних боєвих частин, що перебули львівську кампанію. Зовсім інакша була справа з моїм курінем. Коли мене іменовано курінним командантом, я був один як палець. Не було ні одного жовніра, ні одного старшини на початок. Мені лише обіцювали, що щось прийде, але більше наказували, щоби за все я сам старався. Пригадалися мені, старому воякові, часи облоги перемиської кріпости, куди я дістався був після ріжних воєнних переходів, почавши від російської границі, в половині вересня 1914. р. Мою частину призначено до обсади кріпосної позиції, яка тоді не була ще готова. Мій командант, майор Панганс, бравий австрійський офіцер, приказав мені вибудувати для мойого відділу землянку. А заявив, що не маю поняття, як це робиться. „[illegible]", спитав мене. Довідавшись, що [illegible] редактором, сказав: „Редактори повинні вміти не лише про все писати, але й все робити. Дивіться, як роблять інші і до двох днів землянка має бути готова!" Приказ був виконаний, але при шалених зусиллях і гладаннях цілої частини за потрібним матеріялом.

І тепер я взявся з запалом до роботи, хоч творення куріня стрічалося з більшими трудностями та перепонами, як колись будова землянки. Спершу за осідок моєї частини визначено село Словіту, 10 км. дальше на схід, де тоді находився вишкіл команди „групи Схід". Сюди й прийшов перший відділ з яких сто людей, головно з Чортківщини, під командою двох хорунжих. Це був перший завязок мого куріня. Люде прийшли лихо одягнені, переважно без зимових плащів і в подертих черевиках, хоч тиснув уже мороз і мело снігом. Мало принесли крісів, але за те привезли польову кухню і не багато знаряддя. Без теплої страви не вдержиться ніяке військо. Після відходу першого куріня на позиції я перемашерував дня 1. грудня зі своїми людьми до Курович і тут поверх три тижні йшла дальша гарячкова робота.

Мій курінь зростав людьми скоро. Повітові команди в Перемишлянах, Рогатині, Бережанах і під Львовом висилали раз-по-раз відділи, прибирані прихапцем у своїх районах, і до тижня я розпоряджав силою до 500 людей, яка побільшувалася все далі. Разом з мужвою прибували й офіцери, так, що незабаром доповнено командантами чотири сотні по чотири чети. Найважніша річ була зробити з тих людей військо: завести дисципліну й вирівнати військове образування. В моїх руках була збиранина людей ріжного віку і воєнного вишколення. Були між ними досвідчені вояки, що вернули недавно зі світової війни, але були й недавні новобранці, що крісом не вміли якслід орудувати. Недостачі у військовім вишколенні треба було як найскорше усунути. І старшини з підстаршинами взялися жваво до діла.

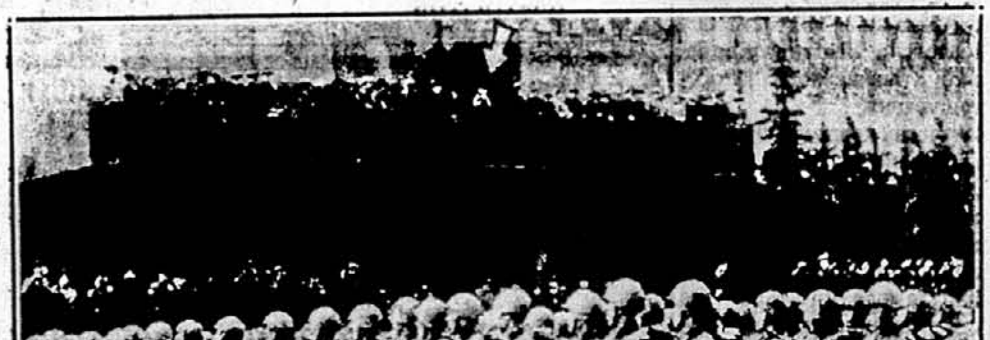
Трудніше було покопати недостачі в омундуруванні. Вояки потрібували не лише плащів, але й блюз, штанів, білля, взуття — словом: всього. Найтяжче відчувалася недостача обуви, бо напів босі вояки не могли брати участи в муштрі, тільки сиділи по хатах. Добра четвертина людей не далася через те ні до чого ужити. Про недостачі в озброєнні й не говорити. Відділи приходили тільки на половину з крісами, з невеличким запасом патронів. Машинові кріси, ручні гранати і т. п. були відомі лише з оповідання.

Магазини команди „групи Схід" були порожні і тому прийшлося все потрібне на власну руку роздобувати. Говорено, що по селах в околиці повно військових річей, які понриношено з війни або повідбирано подорожним воякам. Отже вислано на села реквізиційні виправи під проводом найенергічніших підстаршин. Бо всяке військове майно перейшло на власність української армії. І справді фіри вертали з ріжними військовими річами, привозили не лише всяке одіння, білля, коци, ремені, але й кріси, револьвери, то що, хоч багато військового добра наші сватки по селах таки не видали. Але що те все значило в порівнанні з великим запотребуванням цілого куріня? Згори потішали нас, що курінь дістане все потрібне; голих, босих і голіруч на фронт нас не пішлють. Лише кінчити формування куріня, бо на фронті він вже потрібний. Пора загального наступу на Львів зближалася...

Важну ролю в адміністрації військової частини грає канцелярійна служба. В моїм курені не було ні одного рахункового підстаршини. Я мусів покликати до військової служби старшого віком учителя з околиці, що був фахівцем в тім напрямі вишколеним в австрійській армії. Мусів вести курінну канцелярію і вишколювати рахункових підстаршин для сотенних канцелярій. Треба було також вишколити собі людей до телефонічної служби, без якої неможливі ніякі воєнні операції.

На пасовиську біля залізничої стації відбувалися що день військові вправи. Вояки привикли були головно до позиційної війни, де цілими місяцями сиділося в окопах і в одному місці. Я звертав головну увагу на тактичні задачі та перевів кілька більших вправ у боях за місцевість, маневруючи в околичних селах. При воєннім вишколюванні мужви клалося велику вагу на ідейну сторону справи. Освідомлювано людей, за що ведеться війна. Викликувано підйом духа і ніхто не сумнівався, що українські війська в найближчім часі здобудуть назад столицю краю.

(Дальше буде).

КОЛИСЬ ЛИШЕ ПАРАДУВАЛИ, НИНІ ВОЮЮТЬ. Вибрані війська совєтської Росії підчас маршу на параді перед гробом Леніна в Москві. Стрілка показує Сталіна.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ШІКАГО, ІЛЛ.

Союзовий День в Шікаго.

Комітет Злучених Відділів У. Н. Союзу з Шікаґа й околиці робить усі потрібні приготовання, щоб Союзовий День випав якнайкраще. А відбудеться він, як відомо, в неділю, дня 10. серпня в пікніковім городі церкви св. Миколая. Дуже просимо всі наші товариства та парохії здержатись на той день з іншими підприємствами, а зарезервувати той день для „Батька- Союзу".

Президія згаданого Комітету просить членство всіх відділів У. Н. Союзу Шикаговської округи прибути на цей Союзовий День та ще привести зо собою знайомих, що не є членами Союзової Родини, до якої, як надіємось, незабаром належатиме кожний американець чи канадієць, що є з українського роду.

Так отже до побачення на Союзовім Дни!

Роман І. Смук,
секретар Комітету.

БОСТОН, МАСС.

Наші вибились на перші місця.

Майже кожного року, як кінчається наука в середних і вищих школах, мене щось неначе тягне, щоби бути учасником на шкільному попписі. Цього року був я присутний на закінченню науки в Гай Скул, в дільниці Гайд Парку.

Величавий шкільний будинок є новий, збудований в спокійній дільниці міста. Кругом зелені дерева наче в гаю. Входжу до середини. Величава шкільна авдиторія переповнена родичами й гістьми. На прекрасній удекорованій естраді, обличчям до гостей, засіла Шкільна Президія, а за ними артистично розложено 384 учеників, дівчат і хлопців, що покінчили науку.

В так великому числі було і наших пять українських учеників, що покінчили науку. В порівнанню, це трохи замале число, але може колись і в нас буде більше. За найвищі ступні в науці нагороджено лише пять дівчат і одного хлопця. Як бачимо, то не дуже потішаючий обяв для хлопців. Між відзначеними дівчатами здобула перше місце в найвищих ступнях у науці, горожанську почесть і „скалершип" до каледжу, наша красуня і надійна українська — **Степанія Давискиба,** дочка Миколи і Марії Давискибів, якої батько є головним урядником У. Н. Союзу та добре відомим і щирим працівником українського народа.

Між хлопцями здобув військове відзначення най український козак **Володимир Чопик,** син Степана і Юстини Чопик. Згаданому козакови майор Алберт І. Келлі передав диплому і військове відзначення до ранги лайтнанта.

Дальші три українці, Степан Берестецький, Степан Костецький і Віктор Богатчук, також покінчили науку з відзначенням.

Дай Боже якнайбільше українському народови ось таких гарних дітей.

Вкінці хочу ще згадати, що Степанія Давискиба і Володимир Чопик є членами У. Н. Союзу, разом зо своїми родичами. Батько Союз повинен бути гордий, що має таких багатонадійних членів. Радіє тим і українська громада в Бостоні та висловлює студентам щирі побажання. Віримо щиро, що вони віддадуть своє знання на добро Америки і на славу українському імені.

о. Володимир А. Каськів.

І МОДА ПРИЧИНЮЄТЬСЯ ДО ОБОРОНИ.

НЮ ЙОРК. — Нюйорські модиярі придумали такий спортовий одяг, який може дуже добре надаватись і до протилетунських сховків. Серед вигід в тім одягу є це, що він має багато кишень — на електричну лямпку, та термос з теплим напитком, на журнали і газети, на карти до гри і інші причандали, потрібні підчас пересиджування в підземельних сховках.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДІКСОН СИТІ, ПА. — Піврічний мітинг Бр. св. Василія Вел., від. 405., відбудеться в неділю, 29. червня, в парохіяльній школі при Ривер Стр., Олифант, Па., в годині 12:30 пополудні. Проситься членів прибути. Є дуже важні справи до полагодження. Також буде звіт делегата. — Уряд.

ХРОНІЧНІ НЕДУГИ КРОВІ, НЕРВІВ І ШКІРИ, жолудка, нирок, мочевого міхура, загальне ослаблення, пухнення желез.
ЛІЧЕННЯ ГЕМОРОЇДІВ
НА БАЖАННЯ X-RAY
Поради Даром.
Екзамінація і Бадання Крови $2.00.
ЛІЧИМО РОЗШИРЕНІ ЖИЛИ
Гонорар приступний
Dr. BURTON DAVIS
415 LEXINGTON AVENUE,
Cor. 43rd St., Fourth Floor,
NEW YORK CITY.
ГОДИНИ днями: від 9 рано до 7:30 вечером. В четвер від 9 до 4. Неділями і святами від 10 до 1.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до 12. Ввечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

КОСИ
Маємо австрійські серпи і коси з найліпшої серебристої сталі, коса довга 32 цалі, важить поверх фунта, за одним поклепанням косить пару днів. Широка коса в ціні $2.50 з пересилкою. Перстень до коси подвійний 50 ц. Бабка 75 ц. Молоток 60 ц. Брусок 25 ц. Серп з зубами $1.00.
Замовлення враз з грішми посилайте на адресу:
UKRAINIAN BAZAAR,
170 E. 4th ST., NEW YORK, N. Y.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛЯДЕЛЬФІЮ. Й ОКОЛИЦЮ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel. Market 1320
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І ВНОЧІ

ЦІЛИЙ ПОХОРОН з цею прегарною металевою труною, двома автами, караваном, бальсамуванням, вживанням Похоронного Дому і т. д. $295.00

Все, чого треба, з виїмком одіння й належитостей за церковну відправу й цвинтар.
S. KANAI KAIN
433 State St., Perth Amboy, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4646

МИРОН ЛИТВИН І СИН
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга щира і чесна
Main Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347
Branch office (Філія):
969 SOUTH BROAD STREET,
TRENTON, N. J.
Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребами по ціні так низькій як $150
Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as $150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE,
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel.: Melrose 5-6577

СТАВАЙТЕ В РЯДИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКИЙ Є НАЙБІЛЬШОЮ І НАЙСИЛЬНІШОЮ УКРАЇНСЬКО - АМЕРИКАНСЬКОЮ ЗАПОМОГОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

ТАРЗАН, ч. 339. Том зміняє тактику.

Дивна переміна зайшла у Томі. Його великий переляк нагло перемінився у велике завзяття, а навіть в пламінну ненависть.

Так, як чимало миролюбних сотворінь, він потребував першого удару з боку його ворога, щоб дістати воєвничого запалу.

Зупиняючись на хвилю, він повернувся обличчям до малпи і почав тепер сам нападати на малпу.

Мала малпа від того остовпіла. Вона не могла зрозуміти такої наглої переміни. Проте її лють супроти Тома не маліла.